

ศาสนาพิธีสำหรับผู้บริหาร

โดย... โรม สุรเสน

ความหมายของศาสนาพิธี

ศาสนาพิธี คือ พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นแบบอย่างเป็นธรรม เนี่ยมสืบต่อกันมา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามเป็นแบบเดียวกัน

เหตุให้เกิดศาสนาพิธี คือ ความนิยมทำบุญของพุทธศาสนิกชน ซึ่งจะ prag เหตุใดก็มักจะให้ถูกต้องตามแบบที่พระพุทธเจ้าได้ทรงวางไว้ คือ

- . ทาน การบริจาควัตถุสิ่งของเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น
- . ศีล การรักษาภาระให้เรียบร้อยสงบเสียง
- . กារนา การยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นด้วยการอบรมบ่มนิสัย

ความสำคัญของพิธี

- . เพราะสังคมยอมรับ
- . เป็นการแสดงอารมณ์ร่วมของทุก ๆ คน
- . เพราะเป็นเปื้องตันสำหรับเข้าสู่ธรรมะชั้นสูง

ประโยชน์ของพิธี

ถ้าจะเปรียบศาสนาเหมือนกับต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง พิธีกรรมหรือศาสนาพิธี เปรียบได้กับกิ่งใบ—สะเก็ด — เปลือก— กาฬ แล้วแก่น ย่อมมีประโยชน์ต่อต้นไม้เท่า ๆ กัน หากมีแต่แก่น ไม่มีเปลือกห่อหุ้ม ต้นไม้ก็จะอยู่ไม่ได้ หรืออยู่ได้ก็จะเป็นต้นไม้ ที่เราเรียกว่า ตายชาด ถ้ามีแต่เปลือกอย่างเดียวไม่มีแก่น หรือมีแต่เล็ก ก็จะเป็นต้นไม้มีประโยชน์ น้อยรวมแล้วศาสนาพิธีมีประโยชน์ ๒ อย่าง คือ...

- . ชั่งรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
- . ส่งเสริมอำนาจหรือคุณค่าทางด้านจิตใจ

วัตถุประสงค์

- . ต้องการความรู้
- . ต้องการความเข้าใจ
- . ต้องการปฏิบัติให้ถูกต้อง
- . จรรโลงสถาบันศาสนา
- . สืบต่ออายุพระพุทธศาสนา

ดังได้กล่าวแล้วว่า พิธีกรรมเป็นเพียงส่วนประกอบ ไม่ใช่ตัวหลักการศาสนา เวลาประกอบพิธีจึงควรยึดถือเฉพาะที่เป็นหลักศาสนาพิธี คือ เข้าหลักการทำบุญทางศาสนา ๓ ประการดังกล่าวแล้ว ตัดพิธีกรรมส่วนเกินซึ่งเป็นเหตุฟุ่มเฟือยก่อเสีย นอกจากนี้แล้ว ต้องคำนึงถึงหลังเศรษฐกิจและสังคม ๔ ประการ คือ ประยัต – ประโยชน์ – ประเพณี และ ประมาณ ดังนี้

๑. ต้องประยัต คือใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือยไม่ทำแบบดำเนินพิธี ละลายแม่น้ำตัดสิ่งที่ไม่เกิดบุญเกิดกุศลออกเสีย เช่น สิ่งที่เป็นอนายมุ่งต่าง ๆ เป็นต้น ไม่ควรจัดให้มีในพิธีกรรมเป็นเด็ดขาด นอกจากจะไม่เป็นบุญกุศลแล้ว ยังจะพลอยเป็นบาปไปเสียด้วย

๒. ต้องได้ประโยชน์และคุ้มค่า คือ สิ่งที่ทำลงทุนไปแล้ว ถ้าได้ประโยชน์แก่ตัวเอง หรือผู้ที่เราต้องการให้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง ทำแล้วให้มีกำไรมากกว่าขาดทุน ให้เป็นบุญมากกว่าเป็นบาป หรือเป็นบุญล้วนไม่มีบาปเจือปนเลย

๓. ต้องถูกต้องตามขอบธรรมเนียม الجاريประเพณีและวัฒนธรรม คือทำให้ถูกหลักเกณฑ์แห่งการทำบุญนั้น ๆ ทั้งนี้มิใช่ว่าจะตามอย่างที่เขาทำมาเสมอไป หรืออย่างเป็นทำงานองเกรส่องบานร

๔. ต้องให้เหมาะสมกับฐานะ (ประมาณ) คือเวลาทำต้องดูฐานะความเป็นอยู่ ดูเศรษฐกิจของตัวเองก่อนว่าควรทำได้เพียงไร มีแค่ไหนทำแค่นั้น ไม่จำเป็นต้องให้เสมอคนหนึ่นคนนี้เสมอไปอย่างถึงกับไปถูกหนึ่งมาแทบทัน

การประกอบพิธีกรรมที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ย่อมได้ผลไม่น้อย ทำได้ไม่ยากและเป็นบุญแท้ แต่ถ้าประกอบโดยไม่ถูกไม่เข้าใจ อาจจะไม่ได้ผลบุญเท่าที่ควรจะได้ ทั้งยังจะขาดทุนเสียด้วยซ้ำ ลักษณะของพิธีกรรมแบบทั่วๆ ไปทุกชาติทุกภาษา ยอมมีลักษณะพิธีกรรมเหมือน ๆ กันอยู่ ๗ อย่าง คือ

๑. ประธานในพิธี
๒. ผู้ประกอบพิธี
๓. ผู้ร่วมพิธี
๔. สถานที่ประกอบพิธี
๕. วัน เวลา
๖. อุปกรณ์ในการประกอบพิธี
๗. วิธีการประกอบพิธีกรรม

พิธี คือแบบอย่างหรือแบบแผนต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติในทางพระศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนาเรียกว่า ศาสนาพิธี ความจริงเรื่องพิธีเป็นเรื่องที่มีด้วยกันทุกศาสนา

และเป็นเรื่องเกิดที่หลังศาสนา หมายความว่ามีศาสนาเกิดขึ้นแล้วจึงมีพิธีต่าง ๆ เกิดมาภายหลัง

เหตุเกิดศาสนาพิธีในพระพุทธศาสนานั้น เนื่องจากมีหลักการของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงวางไว้ตั้งแต่ปีที่ตรัสรู้ เพื่อพุทธศาสนจะได้ถือเป็นหลักในการออกไปประกาศพระศาสนา ที่เรียกว่า “โอวาทปาติโมกข์” คือ อุดมการณ์อันสำคัญที่วางไว้เป็นหลักปฏิบัติทั่ว ๆ ไป มี ๓ ประการ คือ

- การไม่ทำความช้ำได ๆ
- การทำความดีให้เต็มที่
- การชำระใจให้สะอาดบริสุทธิ์

ประเภทของศาสนาพิธี

พิธีที่จะพึงปฏิบัติ ในพระพุทธศาสนานั้นมีมากมายหลายอย่าง ในหนังสือศาสนาพิธีเล่ม ๑ ขององค์การศึกษาของคณะกรรมการฯ ได้แบ่งสรุปไว้เป็น ๔ หมวด คือ

๑. หมวดกุศลพิธี ว่าด้วยพิธีบำเพ็ญกุศล
๒. หมวดบุญพิธี ว่าด้วยพิธีทำบุญ
๓. หมวดทานพิธี ว่าด้วยการทำทาน
๔. หมวดปกิณกะ ว่าด้วยพิธีเบ็ดเตล็ด

ในพิธีทั้ง ๔ หมวด ยังแบ่งหัวข้ออยู่อย่างออกไปอีก คือ .-

๑. หมวดกุศลพิธี ได้แก่ พิธีบำเพ็ญกุศล คือ
 ๑. พิธีแสดงตนเป็นพุทธนามกະ
 ๒. พิธีรักษาศีลอุโบสถ
 ๓. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น
 - วันวิสาขบูชา
 - วันอัภิธรรมบูชา
 - วันอาสาฬหบูชา
 - วันมาฆบูชา
๒. หมวดบุญพิธี ได้แก่ พิธีทำบุญ คือ
 ๑. ทำบุญงานมงคล เช่น โถนผอมไฟ, ตัดฉู่ก, แต่งงาน, ทำบุญอายุเป็นต้น
 ๒. ทำบุญงานอวมงคล เกี่ยวกับการตาย เช่น ทำบุญ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน เผาและทำบุญเก็บอธิ เป็นต้น

๓. ท่านพิธี ได้แก่การถวายทานต่าง ๆ คือสังฆทาน, ສลาภภัต, ข้าวสาร, เกสัชทาน, มีนาผึ้ง เป็นต้น เสนาสนใจ กุญแจวิหาร, ศาลาร่องธรรม, ผ้าวัสดุสิกรสาภก (ผ้าอาบน้ำฝน) ผ้าจำนำพระชา ผ้าอัจฉริจีวร (ผ้าถวายก่อนกำหนด รีบร้อนถวาย) ผ้าป่า, ผ้ากฐิน, ชุดปะเทียนดอกไม้เพื่อบูชา กระหงสำหรับล oilyประทีป ธงเพื่อบูชา, เวจกุญแจ และสะพาน ซึ่งล้วนมีคำбаลีถวายเป็นอย่าง ๆ ไป

๔. หมวดปกิณกะ ได้แก่พิธีเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับพิธีปฏิบัติบางอย่างในการประกอบพิธีต่าง ๆ ไป

๑. พิธีแสดงความเคารพพระ บิดามารดา ครูอาจารย์ และบุคลคลทั่ว ๆ ไป

- ๑.๑ อุภั吉นา ลูกขี้นียนรับ
- ๑.๒ ปัจจุบันนະ ต้อนรับเจ้าประศรัย
- ๑.๓ อุยໂຍชນະ ตามส่งเวลากลับ
- ๑.๔ อัญชลีกรรม ประนามมือ
- ๑.๕ วันพากกรรม การไหว้
- ๑.๖ อกิษา การกราบ
- ๑.๗ สามีจิกรรม การแสดงอัชยาศรัยเคารพนอบน้อม

๒. พิธีประจำของพระ

๓. พิธีทำหนังสืออาราธนา (นิมนต์) และทำใบปวารณาถวายจตุปัจจัย

๔. พิธีอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร อาราธนาธรรม

๕. พิธีกรวดนำ

ในที่นี้ ขอกล่าวถึงเรื่องศาสนาพิธีในขอนบัญพิธีและข้อปกิณกะ เป็นส่วนมาก เพราะเป็นหลักที่ผู้จะปฏิบัติในหน้าที่พิธีกรควรทราบไว้ เพื่อแนะนำหรือช่วยเหลือเจ้าภาพในโอกาสต่อไป

การทำบุญในพระพุทธศาสนาล่าวยโดยย่อ มี ๒ อย่าง คือ

๑. ทำบุญงานมงคล

๒. ทำบุญงานอวมงคล

การทำบุญ เพื่อนำสิ่งที่ดีเป็นสิริมงคลอยู่แล้ว ให้เป็นสิริมงคลยิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งมี 2 ชื่อ ว่า ทำบุญงานมงคล ส่วนการทำบุญกุศล เพื่อทำสิ่งที่ช่วยให้กล้ายเป็นดี หรือทำบุญเนื่องในงานศพ ซึ่งว่างานอวมงคล

ข้อปฏิบัติในบุญพิธี

ทำบุญงานมงคลหรือความมงคลต้องปฏิบัติดังนี้

๑. นิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ (อาราชนา)
๒. จัดสถานที่ และตกแต่งไว้ให้สะอาดเรียบร้อย
๓. ปลัดอาสนะสำหรับพระสงฆ์นั่ง
๔. เตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์ และแยกที่เชิญมาในงานตามสมควรแก่ฐานะ
๕. จัดเครื่องสักการะบูชาตั้งโต๊ะหมู่บูชา
๖. อัญเชิญพระพุทธรูปมาตั้งไว้
๗. ตั้งภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์ (เว้นงานศพ)
๘. วงด้วยสายสิญจน์ (เว้นงานศพ) (เมื่อพระสงฆ์มาถึงแล้วต้องต้อนรับและปฏิบัติดังนี้
๙. ล้างเท้าพระสงฆ์และเช็ดเท้าด้วย
๑๐. ประเคนเครื่องรับรองพระสงฆ์ที่จัดเตรียมไว้แล้ว (เมื่อได้เวลา)
๑๑. จุดธูปเทียนที่โต๊ะหมู่บูชา
๑๒. เมื่อบูชาเสร็จแล้วทราบ ๓ ครั้ง
๑๓. อาราชนาศีล และรับศีลโดยพร้อมเพรียงกัน
๑๔. อาราชนาพระปริตร นั่งฟังพระสงฆ์เจริญหรือสาดพระพุทธมนต์
๑๕. จุดเทียนน้ำมนต์ (เมื่อสาดถึงบทอเศวนา ฯลฯ) เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เสร็จแล้ว ถวายน้ำร้อนหรือเครื่องดื่มตามสมควรแก่สมณะแล้วแต่จะจัด
๑๖. เมื่อมีการตักบาตร พอพระสาดบทว่า พาหุง ก็เริ่มตักบาตรทันที
๑๗. บูชาหรือถวายข้าพระพุทธ
๑๘. เลี้ยงพระ ประเคนของพระและควรเลี้ยงอาหารศิษย์ที่มากับพระด้วย
๑๙. ถวายเครื่องไทยธรรม
๒๐. กรวดน้ำ เสร็จแล้วทราบ ๓ ครั้ง นำน้ำที่กรวดแล้วไปเทนออกชายคาหรือที่โคนต้นไม้
๒๑. นิมนต์พระเพื่อให้ทานประพรหม้ำพุทธมนต์ให้ หรือเจิมให้ หากมีการเจิม
๒๒. ส่งพระกลับวัด เป็นเสร็จพิธี

คำอธิบายแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

๑. เรื่องการอาราธนาพระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ นิยมไม่กำหนดจำนวนข้างมากแต่นิยมกำหนดข้างน้อยไว้โดยเกณฑ์ คือไม่ต่ำกว่า ๕ รูป เกิน ๕ ไป ก็เป็น ๗ หรือ ๙ ข้อน่าสังเกตก็คือ ไม่นิมนต์พระสงฆ์จำนวนคู่ เพราะถือเหมือนอย่างว่า การทำบุญ

ครั้งนี้มีพระพุทธเจ้าเป็นประธานแบบเดียวกับครั้งพุทธกาล ซึ่งปรากฏตามมาเลิศ พุทธบุปปุโข กิจกุญชู พระภิกขุสังฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธานฯ โดยตั้งพระพุทธรูปไว้ข้างหน้าแล้วพระสังฆ์นับจำนวนรวมกันกับพระสงฆ์เป็นคู่ เว้นแต่ในงานมงคลสมรส มักนิยมพระสงฆ์จำนวนคู่ จุดมุ่งหมายคือแบ่งให้ฝ่ายเจ้าบ่าวและฝ่ายเจ้าสาวนิมนต์พระจำนวนเท่า ๆ กันเมื่อมารวมกันจึงเป็นจำนวนคู่ แต่ในพิธีหลวงในปัจจุบันนี้ มักการานาพระสงฆ์เป็นจำนวนคู่ เช่น ๑๐ รูป เป็นต้น

๒. เรื่องตกแต่งสถานที่บริเวณพิธี นิยมให้สะอาดเรียบร้อยเป็นสำคัญ เพราะเป็นการทำบุญต้องการสิริมงคลและออกแยกด้วย ความสะอาดเรียบร้อยทุกอย่างเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่งถ้าได้เพิ่มการตกแต่งเพื่อความสวยงามขึ้นอีก็เป็นการดียิ่ง ทั้งนี้สุดแต่ฐานะและกำลังของตนเป็นสำคัญ

๓. เรื่องปลาดอาสนะสำหรับพระสงฆ์ นิยมใช้กันอยู่ ๒ วิธีคือ ยกพื้นาสนะสงฆ์ให้สูงขึ้นโดยใช้เตียงหรือม้าวางต่อ กันเข้าให้ยาวพอแก่จำนวนพระสงฆ์ อีกวิธีหนึ่ง ปลาดอาสนะพื้นธรรมดาอาสนะสงฆ์ชนิดยกพื้นนิยมใช้ผ้าขาวปูลาดจะมีผ้านิสิทนะอีกชั้นหนึ่งหรือไม่ก็ได้ โดยเฉพาะอาสนะสงฆ์ยกพื้นนี้ มักจัดในสถานที่ฝ่ายเจ้าภาพนั่งเก้าอี้กัน ส่วนอาสนะชนิดที่ปูลาดพื้นธรรมดา จะใช้เสื่อหรือพรอม หรือผ้าที่สมควรปูกสุดแต่จะมีหรือหาได้ ข้าที่ควรระวัง คืออย่าให้อาสนะพระสงฆ์กับอาสนะของคุณหัสดีฝ่ายเจ้าภาพเป็นอันเดียวกัน ควรปูลาดให้แยกจากกัน ถ้าจำเป็นโดยปูเสื่อหรือพรอมไว้เต็มห้อง สำหรับอาสนะสงฆ์ควรจัดปูทับเสื่อหรือพรอมนั่นอีกชั้นหนึ่ง จึงจะเหมาะสม โดยจะใช้ผ้าขาวหรือผ้านิสิทนะก็ได้

๔. เรื่องเตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์ ตามแบบและประเพณีมีมากพulu บุหรี่ (ปัจจุบันไม่นิยมจัดบุหรี่ถวายพระ) น้ำร้อน น้ำเย็น และกระโคน การวางเครื่องรับรองเหล่านี้มีกลักษณ์ต้องวางทางด้านขวา มีของพระสงฆ์ร่วงหัวลงรูปหนึ่งกับอีกรูปหนึ่งที่นั่งเรียงกัน ด้านขวา มีของรูปใดก็เป็นเครื่องรับรองของรูปนั้น การวางให้วางกระโคนข้างในสุด เพราะเป็นสิ่งไม่ต้องประเคน ถัดออกมา ภาชนะน้ำเย็น ออกมากอีกเป็นพาんใส่มากพulu บุหรี่ ซึ่งรวมอยู่ในที่เดียวกัน เมื่อพระสงฆ์นั่งกับประเคนของที่ต้องประเคนตั้งแต่ข้างในออกมากทางข้างนอก คือ น้ำเย็น แล้วมากพulu บุหรี่ ส่วนน้ำร้อนจัดประเคนภายหลัง ไม่ต้องตั้งประจำที่เหมือนอย่างเครื่องดังกล่าวแล้ว เครื่องรับรองดังกล่าวที่ถ้าจำกัด จะจัดรับรอง ๒ รูป ต่อ ๑ ที่ ก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ให้จัดวางตามลำดับในระหว่างรูปที่ต้องการให้ใช้ร่วมกัน

๕. ที่ตั้งพระพุทธรูปพร้อมทั้งเครื่องบูชา ในงานพิธีต่าง ๆ นิยมเรียกสั้น ๆ ว่า “โต๊ะบูชา” สิ่งสำคัญของโต๊ะหมู่บูชาที่ประกอบด้วย โต๊ะรอง ๑ เครื่องบูชา ๑ โต๊ะรองเป็นที่รองรับพระพุทธรูปและเครื่องบูชา ปัจจุบันนิยมใช้กันทั่วไปเป็นโต๊ะหมู่ ซึ่งสร้างไว้โดย

เฉพาะเรียกันว่า “โต๊ะหมู่บูชา” มีเป็นหมู่ ๕, ๗, ๙ และ ๑๑ หมายความว่า หมู่หนึ่ง ๆ ประกอบด้วยโต๊ะ ๕ ตัว, ๗ ตัว, ๙ ตัว และ ๑๑ ตัว ก็เรียกว่าหมู่เท่านั้นเท่านี้ ถ้าในที่หาโต๊ะหมู่ไม่ได้ จะใช้ตั้งหรืออะไรที่สมควร ซึ่งไม่สูงหรือไม่ต่ำเกินไปนัก จะเป็นโต๊ะบูชาในพิธีก็ได้ การใช้ตั้งหรือโต๊ะอื่นแทนโต๊ะหมู่บูชานี้ มีหลักสำคัญอยู่อย่างหนึ่งว่า โต๊ะหรือตั้งนั้นต้องใช้ผ้าขาวปูลادก่อน ถ้าหากผ้าขาวไม่ได้จะเป็นจะหาผ้าสี ต้องเป็นผ้าที่สะอาดและยังมิได้ใช้การอย่างอื่นมาเป็นเหมาะที่สุด ผ้าอ้อไรก์ตามถ้าแสดงว่าเป็นลักษณะผ้านุ่งแล้วไม่สมควรอย่างยิ่ง การใช้โต๊ะอื่นหรือตั้งแทนนี้ควรหาตั้งเล็กหรือโต๊ะเล็ก ๆ อีกตัวหนึ่งตั้งข้อนบนสำหรับเป็นที่ตั้งพระพุทธรูป

การตั้งโต๊ะบูชานี้มีหลักว่า ต้องตั้งหันหน้าพระพุทธรูปออกทางเดียวกับพระสงฆ์ ด้วยมุ่งหมายให้พระสงฆ์มีพระพุทธรูปเป็นประธาน เว้นแต่จะเป็นเกี่ยวกับสถานที่ ซึ่งจะต้องให้พระสงฆ์นั่งมีเบื้องซ้ายอยู่ทางพระพุทธรูปแล้ว จึงต้องตั้งโต๊ะบูชาตามทางพระสงฆ์ ให้พระพุทธรูปหันพระพักตร์มายังพระสงฆ์เป็นอันไม่ต้องเข้าหากับพระสงฆ์ สำหรับเรื่องทิศทางที่จะประดิษฐานพระพุทธรูปนั้นตามความนิยมที่เคยปฏิบัติกันมากจะพินพระพักตร์ไปสู่ทิศเหนือ ด้วยถือว่าพระพุทธเจ้าเป็นโลกอุดมวัณณก์ให้พินไปทางทิศตะวันออก ด้วยถือว่าเป็นทิศพระ (ในวันตรัสรู้พระพุทธเจ้าประทับนั่งพินพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก) แต่เรื่องนี้เห็นว่าไม่จำเป็น จะต้องจำกัดเช่นนั้น จะให้พินพระพักตร์ไปในทิศใด ๆ ก็ไม่เกิดโทษ และไม่มีข้อห้ามเป็นอันแล้วแต่สถานที่จะอำนวยให้ประดิษฐานได้เหมาะสมก็พึงทำได้ทั้งนั้น

สำหรับการตั้งเครื่องบูชาแน่น ต้องแล้วแต่โต๊ะที่ตั้ง ถ้าเป็นโต๊ะเดียวที่ใช้ตั้งหรือโต๊ะตัวเดียวตั้งแทนโต๊ะหมู่ เครื่องบูชาควรมีแจกันประดับดอกไม้ ๑ คู่ ตั้ง ๒ ข้างพระพุทธรูป ไม่ซิดหรือห่างจากเงินไปนัก ถัดมาดาวหน้าพระพุทธรูปตั้งกระถางฐานชูปตรงหน้าพระพุทธรูป กังเชิงเทียน ๑ คู่ ตั้งตรงกับแจกัน เพียงเท่านี้ก็สามารถเป็นโต๊ะบูชาพอสมควร โต๊ะเดียวที่ไม่ควรตั้งเครื่องให้มากกว่านี้ เพราะเป็นโต๊ะไม่เข้าหลักเกณฑ์ จะทำให้รุ่งรังจนไม่เหมาะสม สำหรับโต๊ะหมู่จำแสดงการตั้งหมู่ ๗ เป็นตัวอย่างดังนี้

หลักโต๊ะหมู่ ๗ มืออยู่ว่า ใช้แจกัน ๒ คู่ คู่ ๑ ตั้งบนโต๊ะกลาง ที่ตั้งพระพุทธรูป ชิดด้านหลัง ๒ ข้างพระพุทธรูปอยู่ต่ำมุมนั้นทั้ง ๒ ด้านหลังอีกคู่ ๑ ตั้งบนโต๊ะข้างตัวละ ๑ ชิดมุมนั้นหลังถือหลักว่าแจกันเป็นพนักหลังสุด จะตั้งลำมาข้างหน้าไม่ควร พานดอกไม้ ๔ พาน ตั้งกลางโต๊ะเว้นโต๊ะกลางถาวรห้าซึ่งตั้งกระถางชูป เชิงเทียน ๔ คู่ ตั้งที่โต๊ะข้างซึ่งซ้ายและขวาเมื่อโต๊ะละ ๑ ที่มุมนั้นห้าตรวจข้ามกับแจกัน รวม ๒ ชีก ๒ คู่ ตรงกลางตั้งแต่โต๊ะพระพุทธรูปลงมา ๓ ตัว ตั้งตัวละคู่ที่มุน์โต๊ะหั้ง ๒ ด้านหน้า รวมอีก ๓ คู่ สำหรับคู่ที่อยู่บนโต๊ะที่ตั้งพระพุทธรูปนั้นถ้าจำเป็น เช่น บังพระพุทธรูปหรือบังพระพุทธรูปจนเกินไปจะตัดออกเสีย

คุ้นเคยก็ได้ แม่ตีหมูอื่นนอกจากหมู ๗ ที่กล่าวมานี้ ก็ถือหลักการตั้ง เช่นเดียวกัน (โปรดดูผังการจัด ด้านหลัง)

๖. การเขียนพระพุทธรูปมาตั้งบนที่บูชา เป็นกิจที่พึงทำเมื่อใกล้จะถึงกำหนดเวลาประกอบพิธี พระพุทธรูปนั้นจะเป็นพระอะไรก็แล้วแต่จะหาได้ ขอให้เป็นพระพุทธรูปเท่านั้น ไม่ใช่พระเครื่องซึ่งเล็กมากไม่เหมาะสมแก่พิธี พระพุทธรูปถ้ามีครอบครัวเราครอบออกตั้งเฉพาะองค์พระเท่านั้น และที่องค์พระไม่ควรที่จะนำอะไรที่ไม่สมควรไปประดับ เช่น พวงมาลัย ดอกไม้ เป็นต้น ควรให้พระเด่นเป็นสำคัญ เว้นแต่ฐานพระจะใช้พวงมาลัยwang รอบฐาน กลังดุจามดีไม่มีข้อห้าม ดอกไม้บูชา มีระเบียบจัดดังกล่าวแล้วในเรื่องตั้งเครื่องบูชา สำหรับองค์พระพุทธรูปที่อาษานามาตั้งเป็นที่สักการะบูชาในพิธี หากมัวหมองด้วยธุลีพึงเชิดให้สะอาดหรือสรงน้ำเสียก่อน ถ้าเป็นพระพุทธรูปชนิดขัดได้หากมัวหมองตามสภาพให้ขัดจนผุดผ่องเพื่อเป็นเครื่องเพิ่มศรัทธาปساทะให้ยิ่งขึ้น ก่อนที่จะยกพระพุทธรูปจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งก็ต้องขันน้ำที่ว่างพระพุทธรูปลง ณ ที่หนึ่งก็ต้องน้อมไหว้ก่อนยก หรือน้อมไหว้ในเมื่อว่างลงแล้วเป็นอย่างน้อย ถ้าถึงกรอบได้เป็นดงம

๗. เรื่องตั้งภาษะสำหรับทำน้ำมนต์ ควรเตรียมภาษะเป็นประการแรก ถ้าไม่มีครอบน้ำมนต์ซึ่งเป็นของสำหรับใส่น้ำมนต์โดยเฉพาะ จะใช้ข้าตรของพระหรือขันน้ำพานรองแทนก็ได้แต่ขันต้องไม่ใช้ขันเงินหรือทองคำ เพราเงินและทองคำเป็นวัตถุอนามาส ไม่ควรแก่การจัดตั้งของพระ เมื่อเตรียมภาษะที่สมควรแล้ว ต่อไปก็หน้าใส่ภาษะห้ามไม่ใช้ใช้น้ำฝน ทั้งนี้เห็นจะเป็นด้วยถือว่านาทีศักดิ์สิทธินี้ขึ้นได้ต้องมาจากธรรม ส่วนน้ำฝนมาจากอากาศจึงไม่นิยม น้ำที่ใส่ควรใส่แต่เพียงค่อนภาษะเท่านั้น ควรหาใบเงินใบทองใส่ลงไปด้วยแต่เพียงสังเขปเล็กน้อย (ถ้าหาไม่ได้จะใช้ดอกบัวใส่แทนก็ได้ แต่ดอกไม้อื่นไม่สมควร) ต้องมีเทียนน้ำมนต์อีกเล่มหนึ่งควรเป็นเทียนน้ำผึ้งแท้ ขนาดหนัก ๑ บาท เป็นอย่างต่ำ ติดที่ปากบานหรือขอบขัน หรือบนยอดจุกฝาครอบน้ำมนต์ ไม่ต้องจุด เมื่อเตรียมเสร็จแล้วนำไปวางไว้ทางหน้าโต๊ะบูชาให้ค่อนมาทางอาสนะพระสงฆ์ใกล้กับรูปที่เป็นหัวหน้าเพื่อหัวหน้าจะได้หยดเทียนน้ำมนต์ในขณะสาดมนต์ได้สะดวก

๘. เรื่องวงด้ายสายสิญจน์ คำว่า สิญจน์ แปลว่าการรดน้ำ คือการรดน้ำด้วยวิธีสืบเนื่องมาแต่พิธีพราหมณ์ เติม สาย เข้าข้างหน้า เป็นสายสิญจน์ กล้ายเป็นวัตถุชนิดหนึ่งที่นำมาใช้ในงานมงคลต่าง ๆ สายสิญจน์ได้แก่สายที่ทำด้วยด้ายดิบโดยวิธีจับเส้นด้ายในเข็ม สาวออกแบบเป็นห่วง ๆ ให้สัมพันธ์ เป็นสายเดียวกัน จากด้านในเข็มเดี้ยวนะ จับออกครั้งแรกเป็นสามเส้น ม้วนเข้ากัน ไว้ถ้าต้องการให้สายใหญ่ก็จับอีกครั้งหนึ่งจะกล้ายเป็น ๕ เส้น ในงานมงคลทุกประการนิยมใช้สายสิญจน์ ๕ เส้น เพราะกล่าวกันว่าสายสิญจน์ ๓ เส้น

สำหรับใช้ในพิธีเบิกโลงฝีจะนำมาใช้ในพิธีงานมงคลไม่เหมาะสม ถ้าเพ่งการคงทนแล้ว สายสัญจัน ๔ เส้นแล้วคงทนกว่าสายสัญจัน ๓ เส้น ด้วยสายสัญจันที่จับเสร็จโดยวิธีนี้ใช้ในงานมงคลทุกประเภทที่ต้องใช้ด้วยสายสัญจัน (ยึดมາใช้ในงานอวมงคลในงานที่ใช้เป็นสายโยง) การวางสายสินบนมีเกณฑ์ถือว่า ถ้าเป็นบ้านมีรั้วรองให้ห่วงรอบรั้วถ้าไม่มีรั้วหรือมีแต่กัวงเกินไปหรือมีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่ไม่เกี่ยวกับพิธีอยู่ร่วมในรั้วด้วยก็ให้ห่วงเฉพาะอาคารพิธีโดยรอบ ถ้าเจ้าภาพไม่ต้องการวางสายสัญจันรอบรั้งบ้านหรือรอบอาคารที่ตนประกอบพิธีทำบุญ จะวางสายสัญจันที่ฐานพระพุทธรูปmanyกังภาชนะห้มนต์ควรโยงหลบเพื่อไม่ให้ต้องข้ามสายสัญจันในเวลาจุดธูปเทียนเมื่อวงที่ภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์แล้ว จึงวางกลุ่มด้วยสายสัญจันไว้บนพานสำหรับรองสายสัญจันซึ่งอยู่ทางหัวอาสน์ไกล์ภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์การวางสายสัญจันถือหลักงเป็นทักษิณาวัฏ คือวงจากซ้ายไปขวาของสถานที่หรือวัดถุ โดยให้สถานที่หรือวัดถุอยู่ด้านขวาเมื่อ มีข้อที่ถือเป็นเรื่องควรระวังอยู่อย่างหนึ่งในขณะที่วางสายสัญจันอย่าให้สายสัญจันขาด

อนึ่ง สายสัญจันที่วางพระพุทธรูปแล้วนี้ จะข้ามกรายมิได้ เพราะถ้าข้ามกรายแล้ว เท่ากับข้ามพระพุทธรูปที่เดียว หากมีความจำเป็นที่จะต้องผ่านสายสัญจันก็ต้องผ่านสายสัญจันก็ต้องลอดมือ หรือก้มศีรษะลอดภายใต้สายสัญจันผ่านไป นี้เป็นเรื่องที่ต้องระวัง

๙. การล้างเท้าพระสงฆ์และเช็ดเท้า ถือว่าเป็นธรรมเนียมอันดีงาม และเป็นการรักษาพระวินัย หากจะให้พระสงฆ์ใช้ขัดตักน้ำล้างเท้าเอง ถ้าหากน้ำดุ่มหรือโ่อ่งมีดัวสัตว์พระก็จะต้องอาบตีฉันนึ่งนึงนิยมล้างเท้าให้พระสงฆ์หรืออย่างน้อยก็จัดเตรียมที่สำหรับเช็ดเท้าไว้ให้เรียบร้อย

๑๐. ประченเครื่องรับรองพระสงฆ์ที่จัดเตรียมไว้แล้ว เครื่องรับรองพระสงฆ์มีน้ำร้อน น้ำชา พานหมากพลุ บุหรี่ (ถ้ามี) ภาชนะน้ำเย็นและกระโนนโดยเครื่องรับรองทั้งหมดวางด้านขวาเมื่อของพระสงฆ์ กระโนนวางข้างในสุด ต่อมากำน้ำเย็น พานหมากพลุ บุหรี่ (ถ้ามี และน้ำร้อน น้ำชา การประчен ต้องประченน้ำเย็นก่อนเป็นอันดับแรก ต่อมาหมากพลุ บุหรี่ (ถ้ามี) น้ำร้อน น้ำชา Rin มาถวายภายหลัง

วิธีประченของพระ

วิธีประченพระสำหรับชาย พึงนั่งคุกเข่าหรือยืนตามความเหมาะสม แต่สถานที่ คือถ้าพระสงฆ์นั่งเก้าอี้พึงยืน ถ้าประนั่งกับพื้นพึงนั่งคุกเข่า ยกสิ่งของนั้นด้วยมือทั้งสองน้อมสิ่งของนั้นเข้าไปใกล้พระผู้รับประчен ยกขึ้นให้พ้นจากพื้นส่งถวายถึงมือพระผู้รับประчен ถ้าสิ่งนั้นมีหลายถ้วยจัดมาถวายองค์ละถ้วย พึงยกถวายครั้งละถ้วย ไม่นิยมถวาย

ด้วยอาการยกถ่ายทั้งหมด โดยให้พระท่านยกເຈາອງ เมื่อถ่ายเสร็จแล้ว พึงไหว้หรือกราบด้วยการแสดงความเคารพทุกครั้ง ทั้งนี้แล้วแต่โอกาสและความเหมาะสม

วิธีประเคนพระสำหรับหญิง พึงยืนหรือนั่งพับเพียงตามความเหมาะสมแก่สถานที่ดังกล่าวแล้ว แล้วยกสิ่งของนั้นด้วยมือทั้งสอง น้อมเข้าไปใกล้พระผู้รับประเคนพอสมควร วางลงบนผ้าที่ทอดรับประเคนนั้นเสียก่อน จึงวางสิ่งของที่จะประเคนบนผืนผ้านั้น เมื่อถ่ายเสร็จแล้วพึงไหว้หรือกราบเป็นการแสดงความเคารพทุกครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและความเหมาะสม

ข้อระวังคือ สิ่งของที่ประเคนแล้วนั้น ห้ามนำร้าวสไปจับต้อง หากนำร้าวสไปจับต้องถือว่าเป็นการขาดประเคน ต้องประเคนสิ่งของนั้นเสียใหม่ จึงจะไม่เกิดโ陶ษแก่พระสงฆ์

ลักษณะที่ประเคนพระที่ถูกต้อง

ก. ของที่ประเคนนั้น ต้องไม่ใหญ่โต หรือหนักเกินไป พอกนขนาดปานกลางยกคนเดียวได้และต้องยกของนั้นให้พ้นจากพื้นที่ของนั้นวางอยู่

ข. ผู้ประเคนต้องเข้ามาในหัตถ巴斯 คือผู้ประเคนต้องอยู่ห่างจากพระผู้ประเคนประมาณ ๑ ศอก

ค. ผู้ประเคนน้อมสิ่งของนั้นเข้ามา ด้วยการแสดงความเคารพ

ง. กิริยาที่น้อมสิ่งของเข้ามาให้นั้น จะส่งให้ด้วยมือก็ได้ หรือจะตักส่งให้ด้วยของเนื่องด้วยกาย เช่น ใช้ทัพพีตักถ่ายก็ได้

จ. พระภิกษุผู้รับประเคน จะรับประเคนด้วยมือก็ได้ จะเอามือครอบรับก็ได้ หรือจะเอากางหนะรับ เช่น เอาบาตรหรือจานรับสิ่งของที่เข้าตักถ่ายก็ได้

การประเคนที่ประกอบด้วยลักษณะ ๕ ประการนี้ จึงถูกต้องตามพระพุทธชานุญาต ไม่เกิดโ陶ษแก่พระสงฆ์

อนึ่ง หลักสำคัญของการประเคนนี้ ต้องแสดงออกด้วยความเคารพ ไม่ใช่เสือกไส้ให้หรือทิ้งให้โดยไม่เคารพหรือยกโต๊ะอาหารถ่ายทั้งโต๊ะ หรือให้พระสงฆ์จับมุ่มผ้าบูดี ข้างหนึ่งแล้วเจ้าภาพก็จับถ่ายอีกข้างหนึ่ง

วิธีอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร อาราธนาธรรม

การอาราธนา คือ การเชือเชิญพระสงฆ์ในพิธีให้ศีลให้สาดพระปริตร หรือให้แสดงธรรม เป็นธรรมเนียมมีมาตั้งแต่ตั้งเดิม ที่จะต้องอาราธนาก่อน พระสงฆ์จึงประกอบพิธีกรรมนั้น ๆ และการอาราธนาที่ถือเป็นธรรมเนียมกันมากก็มี ๓ กรณี เท่านั้น

วิธีการณา

นิยมกันว่า ถ้าพระสงฆ์นั่งบนอาสนะยกสูง เจ้าภาพและแขกนั่งเก้าอี้ ผู้อาษานาเข้าไปยืนระหว่างเจ้าภาพกับแคลพระสงฆ์ ห่างແຂວพระพ่อสมควร หันหน้าไปทางโต๊ะบุชา ประนมมือไหว้พระพุทธรูปก่อน และยืนประนมมือตั้งตัวตรง กล่าวคำอาษานาตามแบบที่ต้องการ ถ้าพระสงฆ์นั่งอาสนะต่ำธรรมชาติ เจ้าภาพและแขกอื่นก็นั่งกับพื้น ผู้อาษานาต้องเข้าไปนั่งคุกเข่าต่อหน้าแคลพระสงฆ์ ตรงหัวหน้า กราบพระที่โต๊ะบุชา ๓ ครั้งก่อน และประนมมือตั้งตัวตรง กล่าวคำอาษานาที่ต้องการตามแบบคือ

พิธีสวัสดิ์เย็น อาษานาศิล อาษานาพระปริตร

พิธีเลี้ยงพระ อาษานาศิล

พิธีถวายทานทุกอย่าง อาษานาศิล

ในพิธีเทคโนโลยี ถ้าเทคโนโลยีต่อสวัสดิ์ ตอนสวัสดิ์ไม่ต้องอาษานาศิล เริ่มต้นด้วยอาษนาพระปริตร และอาษานาศิลตอนพระขึ้นเทคโนโลยี รับศิลแล้วอาษนาธรรมต่อ ถ้าสวัสดิ์กับเทคโนโลยีได้ต่อเนื่องกัน ถือว่าเป็นคนละพิธี ตอนสวัสดิ์ก้ออาษานาตามแบบพิธีสวัสดิ์เย็นที่กล่าวแล้วตอนเทคโนโลยีเริ่มต้นด้วยอาษานาศิลก่อน จบรับศิลแล้วจึงอาษนาธรรม

พิธีสวัสดิ์พต่าง ๆ เช่น สาวดแจง สาวดพระอภิธรรม เป็นต้น ถ้าไม่มีพิธีอื่นนำหน้าให้อาษานาศิลก่อน ถ้ามีพิธีอื่นนำหน้าแล้ว ไม่ต้องอาษานาศิล

พิธีกรรมที่มีคนอื่นร่วมด้วย

เมื่อประชานในพิธีจุดธูปเทียน คือพอประชานจุดเทียนเล่มแรก ผู้ร่วมในพิธีถ้านั่งเก้าอี้ทุกคนยืนประนมมือ ถ้านั่งกับพื้น สถานที่ไม่สะดวกในการยืน ก็ไม่ต้องยืน พึงนั่งประนามมือโดยพร้อมเพรียงกัน ตามแบบประนามมือทุกประการ

ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล เมื่อในหลวงทรงจุดธูปเทียน ข้าราชบริพารในพิธีม Kling ยืนตรงอย่างเดียวไม่ต้องประนามมือ เพราะเป็นผู้เข้าเฝ้าโดยถือว่า เป็นพระราชกุศลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยเฉพาะ เพียงแต่ทำความเคารพพระองค์เท่านั้น ส่วนชาวบ้านทั่ว ๆ ไปควรประนามมือโดยตลอดที่เดียว

การจุดเทียนนำมานั่น ในการประสงค์เจริญพระพุทธมนต์ เจ้าภาพควรจุดตอนพระเริ่มสวัสดิ์คลสูตร (อโศก จ พาลัน) พิธีกรต้องเตรียมจุดเทียนชานวนไว้ตอนพระสวัสดิ์ไม่ ๘ บท ส่งให้ประธานทางด้านขวา มือของประธาน หรือทางซ้ายมือประธานแล้วแต่โอกาสและสถานที่

การดับเทียนชなんไม่ควรให้ปากเป่าให้ดับ ควรใช้ดังด้วยวิธีอื่น เช่น มือกระดาษ กระบอกอื่น ๆ ก็ได้

ชูปเทียนที่โต๊ะหมู่บูชาหนึ่งใช้เทียน ๒ เล่ม ชูป ๓ ดอก และต้องจุดเทียนเล่มข้างขวาพระหัตถ์พระพุทธรูป แล้วจุดเล่มข้างซ้าย ต่อจากนั้นจึงจุดชูป ๓ ดอก ปักไว้ตามลำดับ หรือไม่ต้องใช้มือรวมชูปมาจุด เพียงแต่ใช้เทียนชันวนจุดดอกที่ ๑-๒-๓ ตามลำดับจากซ้ายไปขวา ส่วนเทียนชันวนต้องจุดเตรียมไว้ก่อน และส่งให้ประธานทางขวาเมื่อประธานอย่าให้น้ำตาเทียนหยดถูกมือประธานเป็นอันขาด

ถ้าที่บูชาหนึ่ง มีสายขันวนล่ามมาติดอยู่ที่ปลายชูปพร้อมแล้ว พึงจุดเฉพาะที่ชูปเท่านั้น เมื่อจุดเสร็จแล้ว พึงส่งเทียนชันวนให้แก่พิธีกร แต่ถ้าเจ้าภาพเป็นพิธีกรเอง พึงดับเทียนชันวนเสียก่อนโดยดับให้ถูกต้องด้วยตามที่กล่าวมาแล้ว

ในงานอวมงคล ทำบุญหน้าศพ ถ้ามีเครื่องทองน้อย (คือรายดอกไม้ ๒ ที่ชูป ๑ ที่ เทียน ๑ ที่) ตั้งหน้าศพ และเจ้าภาพจะบูชาศพให้หันดอกไม้เข้ามาศพ ถ้าจะให้ศพบูชาพระให้หันดูดไม้ออกไปทางพระ เวลาจุด จุดพร้อมกัน โดยจุดบูชาพระรัตนตรัยก่อนแล้ว จึงจุดบูชาศพ

จุดชูปเทียนบูชาศพใช้ชูปและเทียนอย่างละ ๑ เท่านั้น แม้ศาลมีภูมิ เจ้าที่เจ้าทาง ก็จุดอย่างละ ๑ เท่านั้น

อนึ่ง การจุดชูปเทียนที่หน้าศพ กับการจุดชูปเทียนที่โต๊ะบูชา พระบางท่านให้จุดชูปเทียนที่โต๊ะบูชาพระก่อน จุดชูปเทียนที่หน้าศพภายหลัง ในหนังสือศาสนาพิธี เล่ม ๑ ขององค์การศึกษาฯกล่าวว่า ต้องจุดชูปเทียนที่หน้าศพก่อน เพื่อเป็นการแสดงcaravane และเป็นการเตือนให้ศพบูชาพระตลอดถึงรับศีล พงพระสาวมนตร์ พงเทคโนโลยี หรือพงสาวมาติกาบังสุกุล จุดชูปเทียนที่โต๊ะบูชาพระภายหลัง

๑. การจุดเทียนชูปที่โต๊ะบูชา เจ้าภาพควรจุดเอง ไม่ควรให้คนอื่นจุดแทน เพราะเป็นการนมัสการพระอันเป็นกิจเบื้องต้นของบุญ การจุดควรจุดเทียนก่อน โดยจุดเล่มขวาพระหัตถ์ของพระพุทธรูปหรือข้างซ้ายมือของประธานเอง จะจุดด้วยไม้ขีดหรือเทียนชันก็ได้ (ในพิธีการที่ใหญ่หรือสำคัญใช้เทียนชัน) อย่าต่อจากตะเกียงหรือไฟอีน เทียนติดดีแล้ว ใช้ชูป ๓ ดอกจุดต่อที่เทียนจนติดดี จึงปักลงในกระถางชูป โดยวิธีปักรวมกลางกระถางชูปหนเดียว หรือปักเรียงจากซ้ายมือของประธานเรียงไปตามลำดับ และตั้งใจบูชาพระ กราบเบณจคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง

อนึ่ง พิธีกรผู้ให้เทียนชันวน ควรยืนเทียนชันวนให้ประธานทางด้านขวาเมื่อประธาน และระวังอย่าให้น้ำตาเทียนถูกมือประธานเป็นอันขาด หากทางด้านขวาเมื่อประธาน

ยืนไม่สะดวก เช่น เป็นการบังพระบรมจายาลักษณ์ จะยืนเทียนชันวนด้านซ้ายมือประธานก็ได้ แต่โดยมากจะยืนทางขวามือของประธาน

ต่อจากนั้นจึงดำเนินพิธีไปตามลำดับ คือ อาภานาศิล รับศีล แล้ว อาภานาพระปริตร วิธีอาภานาจะบันทึกไว้ตอนท้าย

พออาภานาพระปริตรจบแล้ว พระสงฆ์เริ่มสวดมนต์ ทุกคนที่อยู่ในบริเวณพิธี พึงนั่งประนมมือ พังพระสวัสดิ์ด้วยความเคารพ พօพระเริ่มสวดมนต์คลสูตรขึ้นต้นบท อะเสวะ นา จะ พาลานั้ง....เป็นต้น เจ้าภาพพึงเข้าไปจุดเทียนนำมනต์ที่บำทหรือครอบนำมනต์หน้า พระ และประเคนบำทหรือครอบนำมනต์นั้นต่อหัวหน้าพระสงฆ์ เพื่อท่านจะได้ทำนำมනต์ต่อไป

๑๒. ข้อปฏิบัติวันเลี้ยงพระ ถ้าเลี้ยงพระในวันรุ่งขึ้น การเตรียมเครื่องรับรอง พระสงฆ์พึงจัดอย่างวันสวดมนต์ยืน เมื่อพระภิกษุสงฆ์มาพร้อมตามเวลาแล้ว เจ้าภาพพึงจุด ธูปเทียนเครื่องนามสกุลชากพระแล้วอาภานาศิล และรับศีลอย่างเดียวกับวันก่อน เสร็จแล้ว ไม่ต้องอาภานาพระปริตร พระสงฆ์จะเริ่มสวดถวายพระเพื่อง ถ้ามีการตักบาตรด้วย พึง เริ่มลงมือตักบาตรขณะพระสงฆ์สวดถึงบทพาก แล้วให้เสร็จก่อนพระสงฆ์สวดจบ เตรียมยก บำทและภัตตาหารมาตั้งไว้ให้พร้อม พօสวดจบก็ประเคนให้พระฉันได้ทันที ถ้าไม่มีตัก บำทเจ้าภาพก็นั่งประนมมือพังพระสวัสดิ์ไปพอดีคราว แล้วเตรียมตั้งภัตตาหารเมื่อพระสวัด จนจะจบ เมื่อพระสวัดจบแล้ว ก็ว่าถวายทานหรือจะถวายเลยก็ได้

แต่ถ้าเป็นงานวันเดียว คือสวดมนต์ก่อนฉัน การตระเตรียมต่าง ๆ ก็คงจัดครึ่ง เดียว พระภิกษุเจริญพระพุทธมนต์ก่อน แล้วสวดถวายพระเพื่อท้าย เจ้าภาพพึงนั่งประนม มือพัง เมื่อพระสงฆ์สวดถึงบทถวายพระเพื่องเตรียมภัตตาหารไว้ให้พร้อม พօพระสวัดจบก็ ยกประเคนได้

สุดท้ายพิธี เมื่อพระภิกษุสงฆ์ฉันอิ่มแล้วถวายเครื่องไทยธรรม ต่อนั้นพระสงฆ์ อนุโมทนา ขณะพระว่าบท ยะถา..... ให้เริ่มกรวดนำให้เสร็จก่อนจบบท ยะถา..... พօพระ สวดว่า สัพพิติโย..... พร้อมกันพึงประนมมือรับพรตลอดไปจนจบ แล้วส่งพระกลับ (ยถา ให้พรผี สัพพิ ให้พรคน)

อนึ่งการเลี้ยงพระในพิธีทำบุญเลี้ยงพระนี้ มีประเพณีโบราณสืบเนื่องกันมา นานอย่างหนึ่งคือ ประเพณีถวายข้าพระพุทธ เห็นจะเนื่องมาจากถือว่า พระสงฆ์ที่นิมนต์มา ฉันในพิธีนั้น มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขตามหลักพระบาลีที่กล่าวแล้ว ฉะนั้น การถวาย ภัตตาหารแก่พระสงฆ์ก็ต้องถวายองค์ประมุข คือพระพุทธเจ้าด้วย แม้พระองค์เป็นพพานไป นานแล้ว ก็จำต้องทำการถวายต่อพระพักตร์พระพุทธรูปให้เป็นกิริยาสำคัญรูป สมตาม

เจตนานั้น เหตุนี้ในงานทำบุญไม่ว่างานมงคลหรืองานอวมงคล จึงนิยมถายภัตตาหารแด่พระพุทธรูปด้วย ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าถวายข้าพระพุทธ ถ้ามีตักบาตรก็ต้องตักบาตรพระพุทธไว้หัวແග່ວດ้วยเช่นหัน ข้าพระพุทธที่ถวายนั้นนิยมจัดอย่างเดียวกันกับที่ถวายพระสงฆ์ เมื่อเสร็จภัตกิจแล้ว ข้าพระพุทธนั้นตกเป็นของมรรคนายกวัด หรืออุบาสิกาผู้มาในงาน แต่บางงานเนื่องด้วยที่จำกัด เจ้าภาพจึงจัดสำรับพระพุทธเพียงสำรับเล็ก ๆ ก็มี การถวายนี้เป็นหน้าที่ของเจ้าภาพ พึงใช้ผ้าขาวปูบันโดยที่จะนำมาตั้งรองข้าพระพุทธ หรือปูบันพื้นราบก็ได้ตรงหน้าโดยบุชา และตั้งสำรับความหวานพร้อมทั้งข้าวนา้าให้บริบูรณ์บันโดย หรือบันพื้นผ้านั้นเสร็จแล้วจุดธูป ๓ ดอก ปักในกระถางธูปหน้าโดยบุชา นั่งคุกเข่าประนมมือตรงหน้าที่ตั้งข้าพระพุทธและโดยบุชา ว่า โนโม ๓ จบ และว่าคำถวายดังนี้ “อิมัง สุปฏิญาณนิสัมปันโน สาลีนัง ໂອທະນัง อุทกัง วะรัง พุทธสสส ปูเชมิ”

การกล่าวบุชาข้าพระพุทธจะว่าในใจไม่ต้องออกเสียงก็ได้ จบแล้วกราบ ๓ ครั้ง ต่อจากนี้จึงจัดถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์ตามวิธีที่กล่าวแล้ว เมื่อเสร็จภัตกิจและพระสงฆ์อนุโมทนาเสร็จหลับหมดแล้ว ถ้ามีการเลี้ยงแขกผู้มาในงานต่อ ก็เป็นหน้าที่ของอุบาสิกาอุบาสิกาผู้รับธรรมเนียมวัดจะลาข้าพระพุทธนั้นมารับประทาน การลาข้าพระพุทธมีนิยมดังนี้ ผู้ลาพึงเข้าไปนั่งคุกเข่าหน้าสำรับที่หน้าโดยบุชานั้นกราบ ๓ ครั้งก่อนแล้วประนมมือกล่าวคำว่า “เสสัง มังคคลา ยาจามิ” และไว้หวตต่อนนัยกข้าพระพุทธออกจากไปได้เลย การกล่าวคำลา ก็ว่าในใจเช่นกัน เรื่องนี้เป็นประเพณีนิยมปฏิบัติกันมานานแล้ว แต่จะเว้นไม่ปฏิบัติ เพราะเห็นว่าไม่จำเป็นก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ครัวครัวของเจ้าภาพ

ทำงานบุญงานอวมงคล

การทำงานบุญงานอวมงคล หมายถึง การทำงานบุญเกี่ยวกับเรื่องการตาย นิยมทำกันอยู่ ๒ อย่างคือ ทำงานบุญหน้าศพ ทำบุญ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน หรือทำงานบุญหน้าวันปลงศพ อย่างหนึ่ง กับทำงานบุญอธิหรือทำงานบุญประการการตายของบรรพบุรุษหรือผู้ใดผู้หนึ่งในวันคล้ายวันตายของท่านผู้ล่วงลับไปแล้วอย่างหนึ่ง

ก. งานทำงานบุญหน้าศพ การเตรียมการเบื้องต้นเมื่อกับงานมงคล แต่มีที่แตกต่างออกไปบ้างคือ.-

๑. อา Rahmanพระสงฆ์สาวดพระพุทธมนต์ นิยมนิมนต์เป็นจำนวนคู่ คือ ๘ รูป ๑๐ รูปขึ้นไป

๒. ไม่ตั้งขันนำมනต์ (ไม่มีนำมනต์ ไม่วงด้วยสายสิญจน์)

๓. เตรียมสายโยงหรือกฎหมายโยงต่อจากศพไว้ (อย่าให้สูงกว่าพระพุทธรูป)

๖. งานทำบุญอธิ การเตรียมกิจกรรมก่อนกับงานทำบุญหน้าศพ ต่างแต่งงานนี้ เป็นงานทำบุญหน้าอธิหรือรูปที่ระลึกของผู้ล่วงลับ เป็นต้น เจ้าภาพต้องเตรียมที่ตั้งอธิหรือที่ตั้งรูปที่ระลึกนั้น ห่างจากโถมน้ำชา จะใช้โต๊ะหมู่หรือโต๊ะอื่นใดที่สมควรก็ได้ หากดอกไม้ตั้งหรือประดับพองาม ตั้งกระถางธูปกับเชิงเทียน ๑ คู่ ที่หน้าโต๊ะอธิหรือรูปนั้นเพื่อบุชา จะใช้ พานหรือกระเบเชรี่องห้าสำหรับบุชาแทนก็ได้

คำอาขยานาและคำภาวนा

อาขยานาศิล ๔

มะยัง ภันเต, วิสุ วิสุ รักษาณัตถายะ, ติสาระเนนະ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ. ทุติยมปี มะยัง ภันเต, วิสุ วิสุ รักษาณัตถายะ, ติสาระเนนະ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ. ตติยมปี มะยัง ภันเต, วิสุ วิสุ รักษาณัตถายะ, ติสาระเนนະ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.

อาขยานาพระปฏิตร

วิปัตติปฏิพิทาหายะ	สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะทุกขะวินาสาຍะ	ประดิตตัง พรุณะ มังคคลัง
วิปัตติปฏิพิทาหายะ	สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะภะยะวินาสาຍะ	ประดิตตัง พรุณะ มังคคลัง
วิปัตติปฏิพิทาหายะ	สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะໂຮຄະวินาสาຍะ	ประดิตตัง พรุณะ มังคคลัง.

อาขยานาธรรม (พระสงฆ์)

พรหม จะโลภะชิปติ สะหัมปะติ
กัตอัญชะลี อันธิวรัง อะยาจะตะ
สันตีชะ สัตตาปะระชักขะชาติกา
เทเสตุ ขัมมัง อะนุกัมปิมัง ประชัง.

วิธีการด้น้ำ

เริ่มต้นเตรียมน้ำสะอาดใส่ภาชนะไว้พอสมควร จะเป็นคนที่ ขวดเล็ก แล้วนำ หรือขันอย่างโดยย่างหนึ่งก็ได้ พอพระสงฆ์เริ่มอนุโมทนาบทว่า ยะถา.....เริ่มกรุด้น้ำตั้งใจ

อุทิศส่วนบุญกุศลเมื่อข้าจับภาคหน้าริน ใช้มือซ้ายประคองแล้วว่าบทกรวดนำในใจไปจนจบ พอพระสงฆ์ว่า มนติโซติรัตน์ ยะถา เทเรนนำให้หมด เมื่อพระสงฆ์ว่า สัพพีติโย.....นั่งประนมมือรับพร นำนำที่กรวดไปเกรดตันไม้หรือเหล็กในที่สะอาดบนพื้นดิน การกรุดนำมีจุดมุ่งหมาย ๔ ประการ คือ

๑. กรุดนำเพื่อตัดขาดจากกัน
๒. กรุดนำเพื่อยกกรรมสิทธิ์ให้
๓. กรุดนำเพื่อตั้งความปรารถนา
๔. กรุดนำเพื่อแผ่ส่วนบุญกุศล

ขอเดชะตั้งจิตอุทิศผล
บุญกุศลนี้ไปให้เพศala^ล
ถึงบิดามารดาครูอาจารย์
ทั้งลูกหลานญาติมิตรสนิทกัน
คนเคยร่วมเคยรับสมัครไดร์
มีส่วนได้ในกุศลผลของฉัน
ทั้งเจ้ากรรมนายเรและเทวัญ
ขอให้ท่านได้กุศลผลนี้เทอญๆ

คำกรุดนำแบบสั้น

อิหัง เม ญาติňang ໂහດු (ว่า ๓ หน) หรือจะเติมพุทธภาษิตต่อว่า
สุขิตา ໂທນດු ພູມະໂຍ ກໍໄດ້ (อิหัง เม ญาติňang ໂහදු ສຸຂิตາ ໂທນດු ພູມະໂຍ)

คำกรุดนำย่อ

ยังกิญจ กุสะลัง กัมมัง	กัตตพัง กิริยัง ມະມະ
กาเยนะ วากามະນະສາ	ດີກະເສ ສຸຄະຕັງ ກະຕັງ
ເຍ ສັຕາ ສັບູນໂນ ວັດທີ	ເຍ ຈະ ສັຕາ ອະສັບູນໂນ
ກະຕັງ ປຸ່ມະພະລັງ ມັຍຫັງ	ສັພເພ ກາຄີ ກະວັນດຸ ເຕ
ເຍ ຕັງ ກະຕັງ ສຸວິທີຕັງ	ທິນັງ ປຸ່ມະພະລັງ ມະຍາ
ເຍ ຈະ ຕັດຄະ ນະ ຜັນຕິ	ເທວາ ດັນຕວາ ນິເວທະຢູ່
ສັພເພ ໂລກັມທີ ເຍ ສັຕາ	ຊີວັນຕາຫະເຫດຸກາ
ມະນຸ່ມັງ ໂກຈະນັ້ນສັພເພ	ລະກຳນຸ່ມ ມະມະ ເຈຕະສາ.

คำกราดหน้าแบบယາວ

ອິມິນາ ປຸ່ງຍູ້ຈັກເມນະ ເລຸ່ມ

คำນູ້ชาຂ້າພະເພດ

ເບື້ອງດັນ ຕ້ອງຈຸດຫຼັບ ຕ ດອກ ເສົ່ງແລ້ວກາບເບີງຈາກປະເທິ່ງ ຕ ຄົ້ງ ກລ່າວ
คำນູ້ชาວ່າ “ອິມັງ ສູປະພຍູ້ຈະນະສັນປັນນັ້ນ ສາລືນັ້ນ ໂອທະນັ້ນ ອຸທະກັງ ວະຮັງ ພຸທນັ້ສສະ ປູ່ເຊີມ”
ຈະແລ້ວວາງໄວ້ບັນທຶກທີ່ຈັດໄວ້ໃຊ້ຜ້າຂາວປຸ່ງໂຮງເສີຍກ່ອນ ກຣາບ ຕ ຄົ້ງ

คำລາຂ້າວພະເພດ

ເສັ້ນ ມັງຄະລັງ ຍາຈາມີ ຩຣີ ເສັ້ນ ມັງຄະລາ ຍາຈາມີ

คำຄວາຍສັງໝາກທຳ່ວ່າ ໄ ໄປ

ອິມານີ ມະຍັງ ກັນເຕີ, ກັດຕານີ, ສະປະວິວາຮານີ, ກີກຊູສັງໝັສສະ, ໂອໂນະຍາມະ,
ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕີ.ກີກຊູສັງໂໂມ,ອິມານີ,ກັດຕານີ, ສະປະວິວາຮານີ, ປະວິດີຄັ້ນຫາຕຸ, ອັນຫາກັງ, ທີ່ມະຮັຕ
ຕັ້ງ, ຫີຕາຍະ, ສຸຂາຍະ.

ຂ້າແຕ່ໜີ່ພະສົງຜູ້ເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍໜຶ່ງກັດຕາຫາກ ພຣ້ອມທັ້ງ
ບຣິວາຣທັ້ງໝາຍເຫັນ໌ແດ່ໜີ່ພະສົງຜູ້ ຂອພະສົງຜູ້ຈົງຮັບໜຶ່ງກັດຕາຫາກ ພຣ້ອມທັ້ງບຣິວາຣທັ້ງໝາຍ
ເຫັນ໌ ຂອງຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ເພື່ອປະໂຍ້ນໍແລະຄວາມສຸຂ ແກ່ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຕລາດກາລຸນານ
ເຖອງ.

คำຄວາຍສັງໝາກອຸທິສ(ມຕກກັດຕາຫາກໃຫ້ຜູ້ຕາຍ)

ອິມານີ ມະຍັງ ກັນເຕີ, ມະຕະກະກັດຕານີ, ສະປະວິວາຮານີ, ກີກຊູສັງໝັສສະ, ໂອໂນະ
ຍາມະ,ສາຫຼຸ ໂນ ກັນເຕີ,ກີກຊູສັງໂໂມ, ອິມານີ ມະຕະກະກັດຕານີ, ສະປະວິວາຮານີ, ປະວິດີຄັ້ນຫາຕຸ,ອັນ
ຫາກັງເຈວະ, ມາຕາປີຕຸອາທິນີ້ຈະ ຢູ່າຕະການັ້ນ, ກາລະກະຕານັ້ນ, ທີ່ມະຮັຕຕັ້ງ, ຫີຕາຍະ ສຸຂາຍະ ໃ

ຂ້າແຕ່ໜີ່ພະສົງຜູ້ເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ຂອນ້ອມຄວາຍ ມະຕະກະກັດຕາຫາກ ກັບ
ທັ້ງບຣິວາຣເຫັນ໌ ຂອງຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ແກ່ພະກີກຊູສົງຜູ້ ຂອພະກີກຊູສົງຜູ້ຈົງຮັບ ມະຕະກະ
ກັດຕາຫາກ ກັບທັ້ງບຣິວາຣເຫັນ໌ ເພື່ອປະໂຍ້ນໍແລະຄວາມສຸຂ ແກ່ຂ້າພເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ແລະແກ່
ຢູ່າຕີທັ້ງໝາຍມີມາຮາດາບິດາເປັນຕົ້ນ ຜູ້ລ່ວງລັບໄປແລ້ວ ສິ້ນກາລຸນານ ເຖອງ ໃ

คำຂອຂມາສພ

ອະວັສສັງ ມະຍາ ມະຮິຕີພັ້ງ ເຮັດຈະຕ້ອງຕາຍແນ່ແກ້
ກາຍະກົມມັງຈະຈົກມັງ ມະໂນກົມມັງ ອະໂຫສິກົມມັງ ໂທດ
(ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ລ່ວງເກີນທ່ານ ທາງກາຍກີ່ຕີ ທາງວາຈາກີ່ຕີ ທາງໃຈກີ່ຕີ ຂອໃຫ້ທ່ານໄດ້
ໂປຣໂໂຫສິກຣມແກ່ຂ້າພເຈົ້າດ້ວຍເຄີດ)

ກາຽດນໍ້າສົກລັບກວານາວ່າ

ອີທັງ ມະຕະກະສະຮີຮັງ ອາສີຢູ່ຈີໂຕທະກັນ ວິຍະ ອະໂຫສິກົມມັງ
(ຮ່າງກາຍນີ້ທີ່ຕາຍແລ້ວ ຍ້ອມເປັນໂໂຫສິກຣມໄມ່ມີໂທເຊ ແມ່ນອນນໍ້າທີ່ຮຸດແລ້ວ ດະນັນ
ຈົງໄປສູ່ສຸດຕິເຄີດ)

ກາຽດຜ້າບັນສຸກລັບກວານາວ່າ

ນາມຮູປັ້ງ ອະນິຈັງ ນາມຮູປັ້ງ ຖຸກຂັ້ງ ນາມຮູປັ້ງ ອະນັດຕາ
(ນາມຮູປັ້ງໄມ່ເຖິງ ເປັນທຸກໆ ເປັນຈອງໄມ່ໃຊ້ຕ້ວາຕນ)

คำອົມື່ຈູານກວານາວ່າເວລາເພາະພ

(ເລືອກບທໄດບທໜຶ່ງ)

๑. ສັ້ພເພ ສັດຕາ ອະເວຣາ ໂທດ
- ໨. ມະຮະນະຮັ້ມໂມມທີ ມະຮະຄັ້ງ ອະນະຕີໂຕ
๓. ມະຮະນະຮັ້ມໂມມທີ ມະຮະຄັ້ງ ອະນະຕີໂຕ ສັ້ພເພ ສັດຕາ ອາຄະຕີ ຄະຕີ ຈຸຕີ ອຸປະ
ປັດຕິ ມະຮະນະຮັ້ມມາ ມະຮະຄັ້ງ ອະນະຕີຕາ
໔. ຈຸຕີ ຈຸຕັ້ງ ມະຮະຄັ້ງ ຈຸຕີ
໕. ຈຸຕີ ຈຸຕັ້ງ ມະຮະຄັ້ງ ສຸ້ຂັ້ງ
໖. ຈຸຕີ ຈຸຕັ້ງ ປະຮມັງ ສຸ້ຂັ້ງ
໗. ຈຸຕີ ຈຸຕັ້ງ ອະຮະໜັງ ຈຸຕີ
໘. ຈຸຕີ ຈຸຕັ້ງ ນິພພານັ້ງ ປະຮມັງ ສຸ້ຂັ້ງ
໙. ມາໄໝມາເປົ່າ ມາກັບແມ່ພະເພີ້ງ ເຈົ້າມາເພາ ຮູປັກຂັ້ນໂຮວທະນາກຂັ້ນໂຮ
ສົງຫຼາກຂັ້ນໂຮ ສັງຂາຮັກຂັ້ນໂຮ ນິພພານະບໍ່ຈະໂຍ ໂທດ
໑໐. ອຸຍັນປີ ໂຂ ເມ ກາໂຍ ເຂວັງ ຫັ້ມໂມ ເຂວັງ ກາວີ ເຂວັງ ອະນະຕີໂຕ
໑໑. ອະສຸຈີ ອຸສຸກັງ ກັມມັງກູ້ຈູານັ້ງ ກາວເຕີ

ພິທີກາຮລັ່ງນໍ້າສັ້ງໃນການມົງຄລສມຣສ

๑. ຄຳບູ້ຫາພຣະ

พิธีกร หรือเจ้าบ่าวเจ้าสาว ก่าวคำบูชาพระหลังจากจุดธูปเทียนดังนี้

อミน่า สักการเรนะ พุทธัง ปูเชมิ

อミน่า สักการเรนะ ธัมมัง ปูเชมิ

อミน่า สักการเรนะ สังฆัง ปูเชมิ

กราบ ๓ หน แล้วไปนั่งบนตั้งรดหน้า (หงัญชัย ชายขวา)

๒. ประธานรับพวงมาลัยแล้วกล่าวในใจว่า

ปุพเพวะ สันนิวาเสนะ ปัจจุปั้นนะทิเตนะวา

เอวันตัง ชายະเต เปมัง อุปປະลังວะ ยะໂຕທະເກ

แล้วจึงส่วนพวงมาลัย (ปุ ປະ ເອ ອຸ)

๓. ประธานรับมงคลแฟด แล้วกล่าวในใจว่า

ພຸ ຮະ ສັງ ມັກຄະລັງ ໂລເກ ທຣີ່ອ ສຸຂືຕາ

ໂහນຕຸ ອະໂຮຄາ ໂහນຕຸ ໂສຕົ ໂວ ໂໂຫຕຸ ສັພພະຖາຍ

แล้วจึงส่วนมงคล

๔. ประธานรับໂຄແປ່ງກະແຈ ເຈີມ ๓ គັ້ງ ໂດຍໃຫ້ນິ້ວໜ້ວແມ່ມືອຫຼອນິ້ວໜ້ີເຈີມຈຸດແຮກທີກລາງໜ້າພາກເຈົ້າບ່າວຫຼືເຈົ້າສາວພຣ້ອມກັບກລ່າວໃນໃຈວ່າ ອະຮະໜັງສັມມາສັນພຸກໂຮ ແລ້ວເຈີມຈຸດທີສອງທີ່ໜ້າພາກເຮີຍອອກມາດ້ານໜ້າຍມືອຂອງຜູ້ເຈີມພຣ້ອມກັບກລ່າວໃນໃຈວ່າ ອຸດຕຸມັງຮັມມັ້ນພະຄາ ແລ້ວເຈີມຈຸດທີ່ສາມຂວາມມືອຂອງຜູ້ເຈີມພຣ້ອມກັບກລ່າວໃນໃຈວ່າ ມහາສັງໝັງ ປະໂພເໜີ ແລ້ວເຈີມອຸ້ນາໄລມ້າງບັນຂອງສາມຈຸດທີ່ເຈີມແລ້ວ ພຣ້ອມກັບກລ່າວໃນໃຈວ່າ ອົງເຈັດ ຮະຕະນັດຕະຍັງ

๕. ດຳບັນດາໃນຂະເຈີມນັ້ນ ຈຸດແຮກບັນດາໃນຂະເຈີມວ່າ “ພຸທົງ” ຈຸດທີ່ສອງ “ຫວັນນະ” ຈຸດທີ່ສາມວ່າ “ສົງໝູ” ກີໄດ້ (ອີ ສວາ ສຸ)

๖. ໃຊ້ຄາຕາຊືນບັນຫຼຸງຮວ່າ

ປຸ່ນໂໂນ ວັ້ນຄຸລິມາໂລ ເຈຸປາລີ ນັ້ນທະສີວະລີ

ເຖະ ປັນຈະອີເມ ທາຕາ ນະລາເຕ ຕິລາກາ ມະມະ ດັ່ງນີ້ໄດ້

๗. ໃຊ້ດຳບັນດາເຈີມໜ້າເຈົ້າບ່າວວ່າ “ສີທີທິກິຈຈັງ ສີທີທິກິມັງ ສີທີທິລາໂກ ຊະໂຍນິຈັງ” ດັ່ງນີ້ໄດ້

๘. ໃຊ້ດຳບັນດາເຈີມໜ້າເຈົ້າສາວວ່າ “ສີທີທິກິຈຈັງ ສີທີທິກິມັງ ສີທີທິລາໂກ ຍະໂສນິຈັງ” ດັ່ງນີ້ໄດ້

๙. ประธานรับນໍາສັ້ນແລ້ວหลໍ່ພຣ້ອມກັບບັນດາໃນຂະເຈີມວ່າ “ອີທັງ ອຸທະກັງ ວິຍະ ສັງສັນຈາ ອະເກົ່າ ໂທະສາ”

ขอให้มีความสมานสามັດຕື່ມ ເປັນນໍາຫົ່ງໃຈເດືອກນັດລອດຊີວິຕ ແກ່ມືອນນໍາທີ່ໜ້າ ລົງໄປນີ້

“ขอให้ทั้งสองครองเรือนเป็นเพื่อนคิด ร่วมชีวิตอย่ารู้แยกแตกเป็นสอง ให้กลม เกลี่ยวเหมือนน้ำหลังจากสังข์ทอง สิ่งใดป้องขอให้สมอารมณ์เทオญ”

“ขอให้อู่ร่วมกันจนถือไม้เท้ายอดทางตะบองยอดเพชร อู่ร่วมกันจนพ้น หมดปาก เมมื่อนครอกกับสากไม่มีวันพรางจากกัน”

๑๐. ผู้ได้รับเชิญถอดมงคลแฝด บริกรรมว่า “สุนักขัตตัง สุมังคะลัง” แล้วถอด มงคลครรโตรดพร้อมกันโดยใช้สองมือ แล้วมอบให้แก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว โดยให้แบบมือรับร่วมกัน เสร็จแล้วจึงมือเจ้าบ่าวเจ้าสาวยืนขึ้นกราบพระที่โต๊ะหมู่บูชา ๓ ครั้ง และกราบประธาน ๑ ครั้งเป็นเสร็จพิธี

วัฒนธรรมในการจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา

การจัดตั้งโต๊ะหมู่บูชา นั้น เป็นวัฒนธรรมประจำชาติไทยมาตั้งแต่โบราณกาล จัดเป็นศาสนพิธีอย่างหนึ่งในบรรดาศาสนาพิธีต่าง ๆ โต๊ะหมู่บูชา นั้นสำหรับตั้งในงานต่าง ๆ ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล ทั้งงานหลวงและงานราษฎร์ เป็นแบบแผนอันดีงาม เป็น ประเพณีที่ควรแก่การเผยแพร่ทุนรักษาไว้ เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทย เป็นที่เชิดหน้าชูตา ของคนไทย เป็นที่สุดดุตตาเตือนใจแก่ชาวต่างประเทศผู้พบเห็น พุทธศาสนาชนทุกคนควร สนใจศึกษา เพราะเมื่อถึงคราวจะจัดตั้งก็จัดทำได้โดยถูกต้องเรียบร้อย การสนใจศึกษาไม่ เสียเวลาเปล่าแต่กลับได้ประโยชน์ ต้องตามภาษาที่ว่า “รู้ไว้ใช้ว่า ไส่บ่าแบกหาม”

โต๊ะหมู่บูชา นั้นที่นิยมกันอยู่เป็นประจำทั่ว ๆ ไป คือ หมู่ ๔ หมู่ ๗ หมู่ ๙ และ หมู่ ๑๑ เครื่องตั้งมีจำนวนตามหมู่ของโต๊ะนั้น ๆ การจัดให้ถูกต้องและเหมาะสมสมถูกแบบแผน ย่อมเกิดความสวยงามน่าดู ในการทำบุญพิธีสงฆ์ทุกครั้ง สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ โต๊ะหมู่บูชา สำหรับตั้งพระพุทธรูป เพราะการทำบุญของชาวพุทธในครั้งพุทธกาลนั้น จะต้องนิมนต์พระ พุทธเจ้าเป็นประธานพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์จำนวนที่ต้องการ

ฉะนั้นการทำบุญที่มีพิธีสงฆ์ในปัจจุบัน จึงต้องมีพระพุทธรูปโดยจัดตั้งไว้ทาง ขวามือพระสงฆ์กิอ่าวแทนองค์พระพุทธเจ้า เพื่อเป็นที่เคารพหลักการของภิกษุสงฆ์และเจ้า ภาพตลอดจนผู้ที่มาร่วมพิธีนั้น ในการประชุมต่าง ๆ ทั้งราชพิธี วัชพิธีและสามัญพิธีของชาว พุทธทั่วไปก็นิยมตั้งโต๊ะหมู่บูชาแสดงความเคารพพระรัตนตรัย เพื่อทำใจให้สงบอันเป็นจุด เริ่มต้นที่จะทำการต่าง ๆ ให้เป็นมงคลต่อไป

ด้วยจุดประสงค์ดังกล่าวแล้ว จึงมีผู้คิดทำโต๊ะหมู่บูชาต่าง ๆ คือ หมู่ ๔ หมู่ ๗ หมู่ ๙ และหมู่ ๑๑ เพื่อตั้งพระพุทธรูปและเครื่องสักการะบูชาให้เหมาะสมเป็นหลาຍแบบตาม ความคิดของบูรพาจารย์ที่เห็นว่าดีที่สุด บรรดาโต๊ะหมู่บูชา นั้น ๆ แต่ละหมู่มีวิธีจัดถึง ๔ แบบ

จึงขอรับรวมการจัดตั้งหมู่บูชาแบบต่าง ๆ เท่าที่ได้สังเกตเห็นและได้ศึกษา
มาจากท่านผู้รู้มาสาธิตไว้ทุกรูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางศึกษา และเลือกนำไปใช้ตามความ
เหมาะสมต่อไป

๑ โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๔ แบบที่ ๑

เครื่องประกอบมีดังนี้.- (๑) พระพุทธรูป ๑ องค์

- (๒) แจกัน ๒ คู่
- (๓) เชิงเทียน ๔ คู่
- (๔) พานดอกไม้ ๔ พาน
- (๕) กระถางธูป ๑ ที่

๒ โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๔ แบบที่ ๒

เครื่องประกอบมีดังนี้.- (๑) พระพุทธรูป ๑ องค์

- (๒) แจกัน ๒ คู่
- (๓) เชิงเทียน ๓ คู่
- (๔) พานดอกไม้ ๔ พาน
- (๕) กระถางธูป ๑ ที่

การจัดแบบนี้ ลดเชิงเทียนคู่ที่ตั้งบนโต๊ะพระซึ่งบังหน้าพระพุทธรูปและทำให้ดู
ไม่เรียบร้อย

๓ โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๔ แบบที่ ๓

โต๊ะตัวสูงสุดที่ตั้งพระพุทธรูป ไม่ควรตั้งเครื่องบูชาอะไรเลยทั้งนี้ เพื่อให้เห็น
พระพุทธรูปเด่นชัด เครื่องประกอบควรตั้งบนโต๊ะตัวอื่น ๆ

เครื่องประกอบมีดังนี้.- (๑) พระพุทธรูป ๑ องค์

- (๒) แจกัน ๑ คู่
- (๓) เชิงเทียน ๓ คู่
- (๔) พานดอกไม้ ๔ พาน
- (๕) กระถางธูป ๑ ที่

๔ โต๊ะหมู่บูชา หมู่ ๔ แบบที่ ๔

แบบนี้มีเครื่องประกอบน้อยที่สุด และนิยมใช้กันมากในปัจจุบัน เพราะจัดง่าย

เครื่องประกอบมีดังนี้.-

(๑) พระพุทธรูป	๑	องค์
(๒) แจกัน ๑	คู่	
(๓) เชิงเทียน ๑	คู่	
(๔) พานดอกไม้	๓	พาน
(๕) กระถางธูป	๑	ที่

ໂຕະໜຸ່ນບູ້ຊາ ມຸ່ງ ຕ ແບບທີ ๑

ເຄື່ອງປະກອບມືດັ່ງນີ້.-

(๑) พระพุทธรูป	๑	องค์
(๒) แจກัน ๒	คู่	
(๓) เชิงเทียน ๔	คู่	
(๔) พานดอกไม้	๔	พาน
(๕) กระถางธูป	๑	ที่

ໂຕະໜຸ່ນບູ້ຊາ ມຸ່ງ ຕ ແບບທີ ๒

ເຄື່ອງປະກອບມືດັ່ງນີ້.-

(๑) พระพุทธรูป	๑	องค์
(๒) แจກัน ๒	คู่	
(๓) เชิงเทียน ๔	คู่	
(๔) พานดอกไม้	๔	พาน
(๕) กระถางธูป	๑	ที่

ແບບນີ້ຈັດໂດຍຫລັກກາຣເດືອກກັບ ມຸ່ງ ๔ ແບບທີ ๒

ໂຕະໜຸ່ນບູ້ຊາ ມຸ່ງ ຕ ແບບທີ ๓

ແບບນີ້ຈັດໂດຍຫລັກກາຣເດືອກກັບມຸ່ງ ๕ ແບບທີ ๓

ເຄື່ອງປະກອບມືດັ່ງນີ້.-

(๑) พระพุทธรูป	๑	องค์
(๒) แจກัน ๑	คู่	
(๓) เชิงเทียน ๔	คู่	
(๔) พานดอกไม้	๔	พาน
(๕) กระถางธูป	๑	ที่

ໂຕະໜຸ່ນບ້າ ມຸ່ງ ໧ ແບບທີ່ ໤

ແບບນີ້ມີເຄື່ອງນູ່ຫ້ານ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະນິຍມໃຊ້ມາກໃນປັຈຸບັນ
ເຄື່ອງປະກອບມີດັ່ງນີ້.-

(១) ພຣະພຸທຮຽບ	១	ອັງຄົ
(២) ແຈກັນ	៣	ຄູ່
(៣) ເຊີງເຖິຍນ	១	ຄູ່
(៤) ພານດອກໄນ້	៣	ພານ
(៥) ກະຄາງຮູບ	១	ທີ່

ໂຕະໜຸ່ນບ້າ ມຸ່ງ ໧ ແບບທີ່ ១

ເຄື່ອງປະກອບມີດັ່ງນີ້.-

(១) ພຣະພຸທຮຽບ	១	ອັງຄົ
(២) ແຈກັນ	៣	ຄູ່
(៣) ເຊີງເຖິຍນ	៦	ຄູ່
(៤) ພານດອກໄນ້	៧	ພານ
(៥) ກະຄາງຮູບ	១	ທີ່

ໂຕະໜຸ່ນບ້າ ມຸ່ງ ໧ ແບບທີ່ ២

ແບບນີ້ຈັດໂດຍໜັກການເດືອກກັບໜຸ່ງ ៥ ແບບທີ່ ២

ເຄື່ອງປະກອບມີດັ່ງນີ້.-

(១) ພຣະພຸທຮຽບ	១	ອັງຄົ
(២) ແຈກັນ	៣	ຄູ່
(៣) ເຊີງເຖິຍນ	៥	ຄູ່
(៤) ພານດອກໄນ້	៧	ພານ
(៥) ກະຄາງຮູບ	១	ທີ່

ໂຕະໜຸ່ນບ້າ ມຸ່ງ ໧ ແບບທີ່ ៣

ແບບນີ້ຈັດໂດຍໜັກການເດືອກກັບໜຸ່ງ ៥ ແບບທີ່ ៣

ເຄື່ອງປະກອບມີດັ່ງນີ້.-

(១) ພຣະພຸທຮຽບ	១	ອັງຄົ
(២) ແຈກັນ	២	ຄູ່

- (๓) เชิงเทียน ๔ คู่
 (๔) พานดอกไม้ ๗ พาน
 (๕) กระถางฐาน ๑ ที่

โถะหมู่บูชา หมู่ ๙ แบบที่ ๔
 แบบนี้ลดเครื่องประกอบลง เพื่อให้จัดง่าย
 เครื่องประกอบมีดังนี้.-

- (๑) พระพุทธชูป ๑ องค์
 (๒) แจกัน ๒ คู่
 (๓) เชิงเทียน ๑ คู่
 (๔) พานดอกไม้ ๓ พาน
 (๕) กระถางฐาน ๑ ที่

จัดเครื่องบูชาในหลวง เช่นในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ประกอบด้วย
 พระบรมฉายาลักษณ์ ๑ รูป แจกัน ๑ คู่ พุ่มดอกไม้ ๕ พุ่ม เชิงเทียน ๑ คู่ กระถางฐาน ๑ ที่
 ใช้ฐาน ๕ ดอกจัดเครื่องประกอบดังรูป ไม่ต้องจุดฐานเทียนเวลาบูชา

หมายเหตุ อาจจัดพุ่มท่อง พุ่มเงิน ประกอบพระบรมฉายาลักษณ์ประทับยืน มี
 กระถางฐาน เชิงเทียนวางข้างหน้าหรือใช้เครื่องทองน้อย

เครื่องทองน้อย ประกอบด้วยพานรองเชิง ๑ ที่ เชิงเทียน ๑ คู่ สำหรับปักฐาน
 ไม้ระกำ ๑ ที่ ปักเทียน ๑ ที่ กรวยดอกไม้ ๓ กรวย สำหรับพระเจ้าแผ่นดินใช้เป็นเครื่องบูชา
 ขนาดเล็ก

- จัดบูชาพร้อมตระย

ขณะที่ในหลวงทรงบาทร หรือทรงธรรม ทรงจุดเครื่องทองน้อย ในหลวงจัด
 สักการะพระบรมวงศานุวงศ์ที่ล่วงลับไปแล้ว ทรงจุดเครื่องทองน้อย และจัดวางเครื่องทอง
 น้อยให้ฐานเทียนอยู่ทางในหลวง

- จัดสักการะในหลวง

โดยจัดวางฐานเทียนให้อยู่ทางผู้บูชา และไม่ต้องจุดฐานเทียนเวลาบูชา

- จัดสักการะพร้อมบุรุษหรือบุชาศพ

จัดให้ฐานเทียนอยู่ทางผู้บูชา ดอกไม้อัญญาติศพ ถ้าต้องการให้ศพบูชาพร
 รัตนตรัยจัดฐานเทียนให้อยู่ทางศพ

หมายเหตุ สำหรับประชาชนใช้ ให้เรียก เครื่องแม้สการ

ข้อสังเกตการจัดโต๊ะหมู่บูชา

. เชิงเทียนและแจกันจัดเป็นจำนวนคู่เสมอ

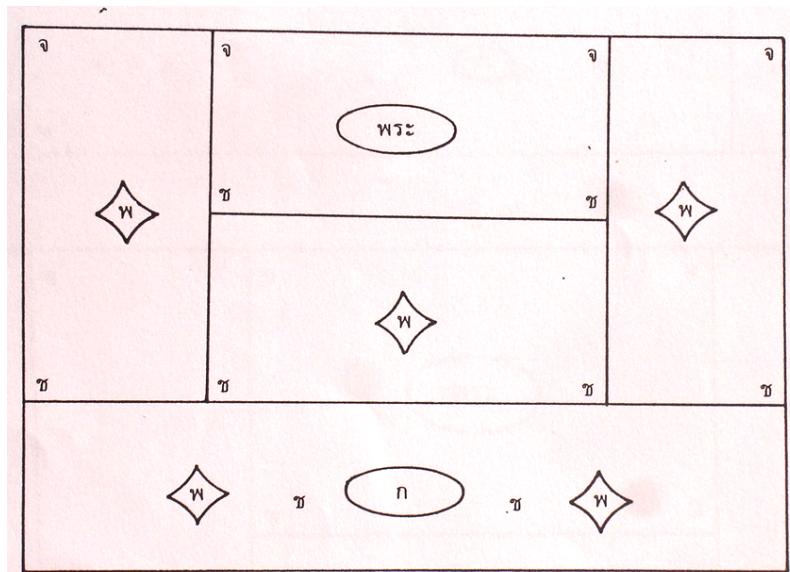
. พานดอกไม้จัดเป็นจำนวนคี่เสมอ

. เชิงเทียน ๑ คู่ ต้องจัดไว้กับกระถางธูปเสมอ

โต๊ะหมู่บูชาแบบไหนจะใช้ในการทำบุญอะไรนั้น ไม่มีหลักฐานปรากฏชัด จึงถือหลักว่าจัดให้เหมาะสมสมแก่สถานที่เป็นที่สุด กล่าวคือ ถ้าสถานที่กว้างขวางควรจัดหมู่ ๙ หรือหมู่ ๑๑

แผนผังการจัดโต๊ะหมู่บูชา

หมู่ ๔

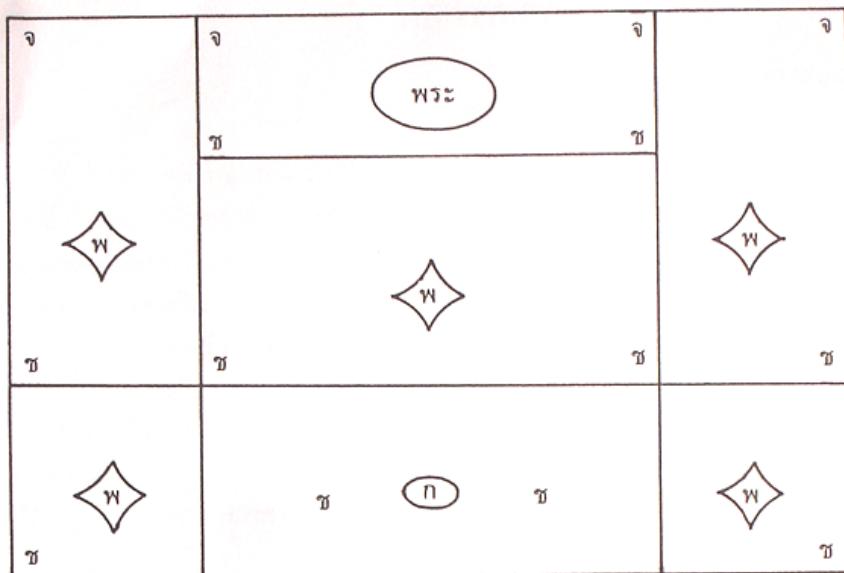

หมายเหตุ

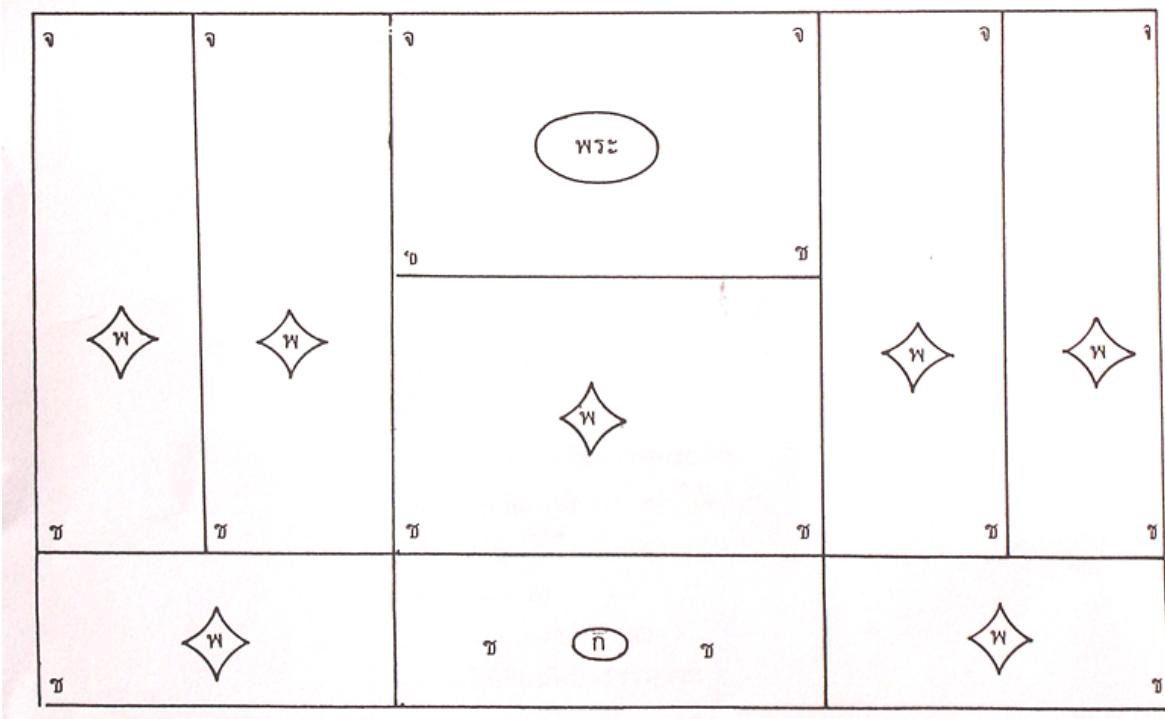
๑. พระหมายถึง พระพุทธรูป
๒. จ. หมายถึง แจกัน
๓. ช. หมายถึง เชิงเทียน
๔. พ. หมายถึง พานดอกไม้
๕. ก. หมายถึง กระถางธูป

แผนผังในการจัดโต๊ะหมู่บูชา

หมู่ ๗

หมู่ ๙

หลักภาษาศิลป์

โดย รองศาสตราจารย์บัญร่วม ทิพศรี

การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของมาเป็นเสียง หรือภาษา พูด เพื่อใช้เป็นสื่อให้ผู้ฟังได้รับทราบและมีความเข้าใจตรงกันกับผู้พูด แต่การพูดจะได้รับ ความสัมฤทธิ์ผลนั้นผู้พูดจะต้องเลือกใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุมและใช้เสียงที่น่าฟัง อีกทั้งจะ ต้องใช้อิริยาบถที่เหมาะสมสมประกอบการพูดด้วย

การพูดเป็นทั้งศาสตร์ (วิทยาศาสตร์) และศิลป์ (ศิลป์การพูด)

- ที่เรียกว่า “ศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์” หมายถึง การพูดมีตำรา มีหลักวิชา มี กฎเกณฑ์และขั้นตอนในการฝึกพูด เพื่อจะได้เป็นนักพูดที่ดี ถ้าหากผู้พูดมีปัญหาเกี่ยวกับ การพูด หรือมีความบกพร่องในการพูด วิชาการพูดก็มีหลักการ กฎเกณฑ์ และขั้นตอนใน การปรับปรุง แก้ไขการพูดที่มีปัญหาหรือมีความบกพร่องของผู้พูดให้เป็นนักพูดที่มีประสิทธิภาพได้

- ที่เรียกว่า “ศิลป์หรือศิลป์การพูด” หมายถึง การพูดที่ผู้พูดสามารถนำเอา หลักวิชาหรือวิธีการพูดในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นนักพูดที่ดีได้

๑. องค์ประกอบของการพูด และการฟังที่ดี

- . คุณสมบัติของนักพูดที่ดี ได้แก่.-
- มีความรู้ในหลักการพูดที่ดี
- มีความรักว้างขวาง
- มีความจำดี
- มีนิสัยรักการพูด
- มีทัศนคติที่ดีต่อการพูด
- เป็นคนซ่างสังเกต
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ควบคุมอารมณ์ได้ดี
- มีอารมณ์ขันและสุภาพ
- มีความรับผิดชอบในการพูดของตน

๒. การเตรียมพูดที่ดี (ทัศนะที่ ๑) ได้แก่.-

- เตรียมพร้อมในเรื่องที่จะพูด
- เชื่อมั่นในตนเอง

- ปราภูมิตัวอย่างส่ง่าผ่าเมย
- พูดโดยใช้เสียงที่เป็นธรรมชาติ
- ใช้ทำทางประกอบการพูดให้เหมาะสม
- ประสานสายตา กับผู้ฟัง
- ใช้ภาษาที่ง่ายและสุภาพ
- มีอารมณ์ขัน และสนุกสนาน
- มีความจริงใจ จริงจัง
- หมั่นฝึกหัดพูดบ่อย ๆ

๓. การเตรียมพูดที่ดี (ทัศนะที่ ๒) ได้แก่.-

- เตรียมตัวให้พร้อม
- ซักซ้อมให้ดี
- ท่าทีให้ส่ง่า
- หน้าตาให้สุขุม
- กล่าวทักที่ประชุมไม่วากวน
- เริ่มต้นให้โน้มน้าว
- เรื่องราวให้กระซับ
- ตาจับที่ผู้ฟัง
- เสียงดังให้พอดี
- อ่ายมี เอ้อ อ้า
- กำหนดเวลาให้พอดี
- สรุปจบให้จับใจ
- ยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดเวลา

๔. คุณสมบัติของผู้ฟังที่ดี ได้แก่.-

- มีความกระตือรือร้นในการฟัง
- มีสมารถในการฟัง
- รู้จักฟังอย่างใช้ความคิด
- มีความอดทนในการฟังเรื่องที่ไม่ชอบอารมณ์
- มีมารยาทในการฟัง
- รู้จักซักถามบ้างในบางโอกาส
- ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง
- บันทึกสิ่งที่นำเสนอ มีสาระ และประโยชน์

- คันคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในบางโอกาส
- รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

๕. หลักการฟังที่ดี ได้แก่.-

- ฟังด้วยความตั้งใจ และมีมารยาทในการฟัง
- ฟังโดยใช้ความคิด ติดตามทำความเข้าใจ ใช้วิจารณญาณ
- ก่อนฟังควรเตรียมตัวให้พร้อม หมายถึง ควรมีความรู้ในเรื่องที่จะฟัง
- ควรไปถึงที่ประชุมก่อนเวลาเล็กน้อย
- เมื่อกลับจากการฟัง ควรเรียบเรียงสิ่งที่ได้ฟัง
- ถ้ามีปัญหานในเรื่องที่ฟัง ควรศึกษาค้นคว้าต่อ
- หลีกเลี่ยงสิ่งที่จะรบกวนหรือทำลายสมาร์ธในการฟัง

๖. หลักการสนทนาก็ดี ได้แก่.-

- ตั้งใจฟังคุ้สสนทนา
- แสดงความสนใจในเรื่องที่พูด
- มีท่าทีสุภาพ เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นกันเอง
- เรื่องที่นำมาสนทนาควรเป็นเรื่องที่ทุกคนสนใจ
- ใช้ภาษาสุภาพในการสนทนา
- พูดให้เป็นธรรมชาติ
- พูดด้วยความจริงใจ
- พูดให้กระชับ รัดกุม และชัดเจน
- ใช้คำพูดที่สามารถซักจุ่งคุ้สสนทนา ให้สนใจเรื่องที่จะพูดได้

ศิลปการพูด หรือการพูดในเชิงศิลปะ

ศิลปการพูดเน้นในหลัก ๓ ประการ คือ

๑. การใช้ภาษา
๒. การใช้เสียง
๓. การปรับปรุงบุคลิกภาพ

ซึ่งมีเนื้อหาโดยสังเขป ดังนี้..-

๑. การใช้ภาษา คำนึงถึง

- พูดถูกหลักภาษา
- ใช้จำนวนภาษาตรงความหมาย
- ใช้ข้อความหรือประโยชน์สั่ง ๆ
- กระชับรัดกุมแต่กินความกว้าง
- เป็นคำง่าย ๆ แต่มีน้ำหนัก
- ใช้ตรงความหมาย
- เว้นวรรคตอนถูกต้อง
- ใช้วรรณยุกต์ถูกต้อง
- ออกเสียงควบกล้ำ รวมทั้งออกเสียง ข, ร ถูกต้อง
- ใช้อักษรย่อถูกต้อง
- ใช้ลักษณะนามถูกต้อง
- ใช้รากศัพท์ถูกต้อง คือมีวัฒธรรมในการใช้ภาษา
- ไม่ควรใช้ภาษาถี่น, แสง

๒. การใช้เสียง คำนึงถึง

- ลักษณะเสียง ต้องทุ้ม นุ่มนวล
- คุณภาพของเสียง ควรหลีกเลี่ยง เสียงเล็ก, กระด้าง, แหบแห้ง หรือเสียงติด เช่น เอ่อ, เอ้อ, อ้า, แบบ ฯลฯ

- จังหวะออกเสียงชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ เน้นเสียงตรงจุดที่ควรเน้น
- ออกเสียงให้เต็มเสียง-เต็มคำ
- มีอารมณ์ในเสียงพูด
- ใช้สำเนียงภาษาถูกต้อง

- ลีลาในการพูด ได้แก่ รู้จักใช้เสียงหลายระดับ ตามลักษณะของเนื้อเรื่อง

๓. บุคลิกภาพ หมายถึง การปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการพูด ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ทาง คือ.-

๓.๑ บุคลิกภาพทางกาย คำนึงถึง

- การแต่งกาย
- การใช้ศีรษะ
- การแสดงสีหน้า
- การใช้มือ เช่น หงายมือ, คว่ำมือ, ตะแคงมือ, กำมือ, ชี้นิ้ว
- การทรงตัว
- การเดิน, การยืน
- การใช้สายตา
- การหายใจ, จับ, จวย, แคะ, แกะ, เก่า

ท่าทางการพูดที่ควรหลีกเลี่ยง ได้แก่

- ท่าทางขี้ยา
- ชีวหาตัวด
- กວาดปัดไม่ลด
- ชุมดติดกรง
- กังหันต้องลม
- ชุมท้องฟ้า
- ท่าทางนักมวย
- ยืนด้วยอิริยาบถเดียวตลอดเวลา

๓.๒ บุคลิกภาพทางใจ คำนึงถึง

- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- มีความกระตือรือร้น
- ควบคุมอารมณ์ได้ดี ไม่ประหม่า
- มีอารมณ์ขัน และสนุกสนาน
- เป็นกันเองกับผู้ฟัง
- มีความสุภาพเรียบร้อย
- มีลักษณะความเป็นต้นคิด
- ยึดหลักมนุษยนิยม

การสร้างความจำเพื่อประสิทธิภาพในการพูด

ความจำ หมายถึง ความสามารถในการหวัลระลึกถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้ เช่น จำความรู้จากตำราได้ จำสิ่งที่อยากรู้และพูดถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ จำประสบการณ์ที่ผ่านมาได้ เป็นต้น แต่เป็นสิ่งที่แปลก คือ “สิ่งที่เรารอยากลืมกลับจำ และสิ่งที่เรารอยากจำกลับลืม” เมื่อกล่าวถึงความจำความจำจะเกี่ยวข้องกับการทำงานทุกประเภท เพราะความจำเป็นจุดที่เริ่มต้นของประสบการณ์ข้อเสนอแนะในการสร้างความจำ มีดังนี้.-

๑. สาเหตุที่จำอะไรได้ เนื่องจาก

๑. อาการตื่นเต้น	๒. เห็นว่ายาก
๓. มากเกินไป	๔. ไม่อยากจำ
๕. คิดว่าจำได้	๖. ไม่ยอมจำ
๗. ไม่ทราบวิธี	๘. มีสุขภาพแย่

๒. สาเหตุที่จำอะไรได้ดี เนื่องจาก

๑. สนใจ/ชอบใจ	๒. ได้ประโยชน์
๓. จดจำ	๔. จำเจ
๕. จำใจ	๖. ผังใจ/ประทับใจ

๓. คุณสมบัติของนักจำ ได้แก่

๑. มีสุขภาพดี	๒. เป็นนักสังเกตที่ดี
๓. มีสมาธิเยี่ยมยอด	๔. เป็นนักสร้างมโนภาพที่ดี
๕. มีความตั้งใจจริงและอดทน	๖. มีนิสัยเจ้าระเบียบ
๗. เป็นผู้ฝรั่งหันรอบรู้	๘. มีความใจเย็นและรอบคอบ
๙. เป็นคนช่างบันทึก	

๔. วิธีจำเรื่องพูด สุนทรพจน์ หรือเทคโนโลยี

๑. ศึกษาเรื่องที่จะพูดให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง	
๒. นำเอาประเด็นสำคัญมาสร้างเรื่อง	
๓. จัดลำดับเนื้อเรื่องและทำโครงเรื่อง (ตามรูปแบบการพูด)	
๔. อ่านบททวนให้เข้าใจก่อนจะไปพูด	
๕. นำมาเข้าสู่ความจำ สุนทรพจน์ หรือเทคโนโลยี	

รูปแบบของการพูด

การพูดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่เรียกว่าเป็นศาสตร์ หมายถึง การพูดมีหลัก วิชา มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนในการฝึกพูด ที่เรียกว่าเป็นศิลป์ หมายถึง ผู้พูดจะต้องประยุกต์ หลักวิชาการพูดนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ คือพูดให้น่าฟัง มีเนื้อหาสาระ การพูดได้ดีนั้นจัด เป็นศิลปะที่เป็นความสามารถเฉพาะตัว แต่เราสามารถฝึกฝนและศึกษา glorify การพูดให้ เป็นนักพูดที่ดีได้ เพราะ “การพูดเป็นพรแสวง มิใช่พรสวัสดิ์”

รูปแบบของการพูด ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๔ ประการ คือ.-

๑. คำทักษัพฟัง เช่น ท่านประธานที่เคารพ, ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ, พ่อแม่-พี่ น้องที่รัก, เพื่อ ๆ ที่รัก, เพื่อนครับ, ท่านสุภาพสตรี-ท่านสุภาพบุรุษ ที่....., ลุงครับ, ป้าครับ ฯลฯ (คำทักษัพฟังนี้ ผู้พูดจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม ทั่วถึงผู้ฟังทุกคน)

๒. คำอารامกบท เป็นส่วนที่นำเข้าสู่เรื่องที่จะพูดหรือเป็นการเปิดเรื่องนั้นเอง คำอารامกบทที่ดีควรมีลักษณะ ๒ ประการ คือ

๑. เร้าใจผู้ฟังให้ติดตามฟังเนื้อเรื่อง

๒. ช่วยนำเข้าสู่ประเด็นสำคัญของเรื่อง

การพูดอารามกบทมีหลักวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาระสำคัญของเรื่อง หรือเจตนา ของผู้พูด เช่น ตั้งเป็นคำถาม ยกปรัชญา สุภาษิต คำขวัญ หรือคำคม ขึ้นมากล่าว หรือยก เรื่องแปลง ๆ ที่ตื่นเต้นหรือเป็นข่าวขึ้นมาเป็นคำอารามกบท หรืออาจจะใช้วิธีให้คำนิยาม หรือคำจำกัดความซึ่งเหมาะสมกับหัวเรื่องที่มีขอบข่ายกว้างขวาง หรือมีคำที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจ นอกจากวิธีการที่กล่าวมาแล้วนี้ยังมีแบบอื่น ๆ เช่น เริ่มด้วยการบอกจุดมุ่ง หมายให้รู้ทันทีเลยว่าพูดรู้เรื่องนี้เพื่ออะไรหรือบอกสาเหตุอันเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้พูด หรือใช้การพูดนาความ (คำอารามกบทต้องน่าสนใจ)

๓. เนื้อเรื่อง เป็นตัวเรื่อง หรือเนื้อหาที่จะพูด เป็นส่วนที่ยาวที่สุดในสิ่งที่จะ พูด ผู้พูดต้องยึดหลัก ดังต่อไปนี้คือ

๓.๑ พูดให้มีเอกภาพ คือมีแนวคิดสำคัญเพียงแนวเดียว ไม่พูดนอกเรื่อง หรือนำเอาเรื่องหยุ่มหิยมอันเป็นรายละเอียดที่ไม่จำเป็นมาพูด

๓.๒ พูดให้มีสัมพันธภาพ คือ มีความเกี่ยวข้องกันทุกส่วนหรือทุกตอน

๓.๓ พูดให้มีสารัตถภาพ คือ มีเนื้อหาสาระรู้จักเน้นในส่วนที่สำคัญ

๓.๔ พูดให้สมบูรณ์ คือ พูดให้มีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ พูดให้สิ้นภาระและความ คือไม่ทิ้งส่วนที่สำคัญ

๓.๕ พูดให้ชัดเจน แจ่มแจ้ง ถูกต้องและมีเหตุผล

อนึ่ง การพูดแม้จะพูดยาก หรือพูดนานจะต้องมีความสัมพันธ์กันประดุจลูกโซ่ ไม่พูดหวานและมีการจัดระเบียบความคิด การลำดับความ การขยายความ การใช้เหตุผล การใช้สำนวนโวหารเพื่อเพิ่มร沙ชาติให้น่าฟัง และต้องระวังเรื่องความหมายสมากลงลึก ไม่มากไม่น้อยจนเกินความพอดี (เนื้อเรื่องต้องน่าฟ้องใจ)

๔. การพูดสรุป เป็นการพูดปิดเรื่อง หรือทิ้งท้ายให้ผู้ฟังประทับใจหรือให้แนวคิดแก่ผู้ฟังก่อนจบเรื่อง

การพูดสรุป มิใช่เป็นการพูดย่อเรื่องที่พูดมาแล้วและนำมาพูดย้ำอีก การพูดสรุปควรใช้ภาษาที่สั้นและง่ายขึ้นเพื่อให้น่าฟังและประทับใจผู้ฟัง ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น ยกคำประพันธ์ คำคม สุภาษิต หรือคำกล่าวที่หมายความกับเรื่องนอกจากนี้ยังมีวิธีการอื่นอีก เช่น การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเรื่องนั้น หรืออาจแยกประเด็นที่ขัดแย้งกันให้ผู้ฟังพิจารณา ถ้าเป็นเรื่องประวัติบุคคลก็กล่าวถึงเกียรติคุณ และลักษณะนิสัยโดยสรุปความเป็นการปิดเรื่อง (การพูดสรุปต้องประทับใจ)

การพูดโน้มน้าวจิตใจ หรือการพูดจงใจ

การพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อโน้มน้าวผู้ฟังให้เห็นด้วย ให้เปลี่ยนความคิดให้หำตาม การพูดประเภทนี้จะพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น การโฆษณา การเทศนา การพูดหาเสียง การพูดเชิญชวนเพื่อบริจาคในการกุศล ฯลฯ ผู้พูดจะต้องใช้จิตวิทยา และศิลปะในการพูด รวมทั้งต้องใช้คำพูดที่เหมาะสมกว่ากล้อมด้วย

เนื่องจากการพูดโน้มน้าวจิตใจ เป็นการพูดที่ต้องอาศัยความสามารถ ประสบการณ์ความเชื่อมั่นในตนเอง และการเตรียมตัวของผู้พูดเป็นสำคัญ ดังนั้นการพูดประเภทนี้ผู้พูดจึงควรปฏิบัติ ดังนี้.-

๑. พูดให้ผู้ฟังเกิดความเลื่อมใสครั้งหน้า มีกิริยาภรรยาที่สุภาพ มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนพูด และสิ่งที่นำมาพูดต้องมีความสมเหตุสมผล

๒. ผู้พูดจะต้องมีเทคนิคหรือกลวิธีในการพูด ใช้หลักการพูด และศิลปะในการพูด ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒.๑ สร้างความพอใจให้แก่ผู้ฟัง คือ ผู้พูดจะต้องพูดให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญหรือประโยชน์จากการฟังครั้งนี้

๒.๒ สร้างความไว้วางใจแก่ผู้ฟัง คือ ผู้พูดจะต้องพูดให้ผู้ฟังเห็นว่า ผู้พูดอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง เพชรบัญชาเดียวกับผู้ฟัง ความเห็นอกเห็นใจผู้ฟัง และยินดีที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้ฟัง

๒.๓ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ฟัง คือผู้พูดจะต้องยกตัวอย่าง โดยมีเหตุผล ข้อเท็จจริงข้อโต้แย้งต่าง ๆ ขึ้นมาอ้างเพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วย

๒.๔ ใช้ศิลปะในการพูดอย่างมีชีวิตชีวา โดยใช้ท่าทางขึ้งข้าง เอาใจใส่ เจ้าของเรื่องที่เหมาะสม มีจังหวะหยุดให้คิด และใช้คำพูดที่มีน้ำหนัก มีความหมายที่ตรงกับข้อความณ์ของผู้ฟัง

๒.๕ ต้องกระตุนหรือพูดรำเร้าเพื่อให้ผู้ฟังสนใจ ซึ่งการพูดกระตุนหรือพูดรำเร้า นี้ ได้แก่

๒.๕.๑ กระตุนทางร่างกาย คือผู้พูดจะต้องพูดเกี่ยวกับความอยู่รอดของมนุษย์หรือสิ่งที่บำรุงบำรุงความสุขต่าง ๆ

๒.๕.๒ กระตุนทางใจ คือ ผู้พูดจะต้องพูดให้ผู้ฟังมีความรู้สึกภำพใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเกียรติ มีความสามารถ

๒.๕.๓ กระตุนทางสังคม คือผู้พูดจะต้องพูดให้ผู้ฟังมีความรู้สึกว่า ผู้ฟังเป็นคนที่กว้างขวาง มีเกียรติ เป็นที่รู้จักในวงสังคม เป็นผู้มีสิทธิ์เสนอภาคเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม

๒.๕.๔ กระตุนทางนิสัย คือ ผู้พูดกล่าวชม หรือยกย่องผู้ฟังในสิ่งที่ดีงาม กล่าวชมว่าเป็นผู้มีรสนิยมดี มีความสมใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ฯลฯ

หลักภาษาศาสตร์/ภาษาลีปี

ความหมายของภาษาลีปี

ภาษาลีปี คือ การแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมากอย่างถูกต้อง

ภาษาลีปี คือ ศิลปะการพูดอย่างถูกต้อง มีทัศนะอันสดใส และเป็นภาพสะท้อนแห่งความคิด

ภาษาลีปี คือ ศิลปะการพูดอย่างถูกต้อง และพูดให้คนเชื่อได้ คล้อยตามได้

ภาษาลีปี คือ วุฒินในการแสดงออก และการถ่ายทอดไปยังผู้อื่นโดยเร็วพลัน ซึ่งความรู้สึกที่ดีมีค่าที่อยู่ในใจตน ให้ออกมาสู่บุคคลและสังคมภายนอกได้

ภาษาลีปี คือ ประสบการณ์ของดวงวิญญาณที่ช่วยให้เราเป็นนายหน้าความรู้สึก นึกคิดของคนอื่น

ทฤษฎี พิณ ๓ สาย

๑. พึงสนับയุ-พูดตัวยาวจิสุจิวิต รู้จักใช้ถ้อยคำภาษาฯ รู้จักใช้เสียง การพูดที่มีจังหวะถูกต้อง

๒. ดูสนับยา-บุคลิกามาตรฐานในเบื้องต้น ศิลปะการแสดงการพูดในเบื้องต้น เครื่องแต่งกายดี ลักษณะของอาจฝึ่งผาย ใบหน้ายิ้มแย้ม ตาจับที่ผู้ฟัง การกระตือรือร้น ทักษะที่ประชุมทุกครั้งก่อนเข้าเนื้อหาสาระ

๓. พาให้สนับใจ-การเลือกเรื่อง การเตรียมการพูด การจัดระเบียบความคิด การสร้างโครงเรื่อง เลือกเรื่องที่เข้าใจชัดเจน อย่างพูด กำลังเป็นที่น่าสนใจ เตรียมข้อมูล เสนอแก่ผู้ฟัง และการสร้างโครงเรื่อง เริ่มต้นให้ดีนั่นเด่น ตอนกลางให้กลมกล่อม ตอนจบให้จังใจ ใจไปให้คิดถึง

การเริ่มต้นที่ประสบผลสำเร็จ

พادหัวข่าว กล่าวคำถาม ความสงสัย ให้ร่าเริง เชิงกวี มีตัวอย่าง ช่างบังเอิญ

เนื้อหาสาระสำคัญ

เรียงลำดับ จับประเด็น เน้นตอนสำคัญ บีบคั้นอารมณ์ เหมาะสมกับเวลา

การสรุปจบ/คำลงท้าย

๑. การสรุปที่ไร้ผล ไม่มากก็น้อย คอยขอโทษ หมดแคนนี ไม่มีเวลา หาลานบิน
สิ้นชั้นเชิง

๒. การสรุปที่ได้ผล ตามคำคม ความปกติ คำภาชิต ฝ่าให้คิด สะกิดชักชวน
สำนวนขบขัน

สูตรสำเร็จ/บันได ๓ ขั้นของนักพูด

เตรียมตัวให้พร้อม	ซักซ้อมให้ดี	ท่าทีให้ส่ง่า
หน้าตาให้สุขุม	ทักษิปประชุมไม่ว่ากวน	เริ่มต้นให้โน้มน้าว
เรื่องราวให้ครบับ	ตาจับที่ผู้ฟัง	เสียงดังแต่พอดี
อย่าให้มีอ้ออ้า	ดูเวลาให้พอดี	สรุปจบให้จับใจ
จากไปให้คิดถึง	ยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดการพูด	นីគីអ៉ូត្រសំរែចុងក្រោមនកពុដ

หลักสำคัญของนักพูดที่ดี

พังคนอื่นพูด ทำให้คนอื่นฟังตน เป็นผู้คงแก่เรียน
มีความจำดี รู้คำพูดของคนอื่น ทำให้ผู้อื่นรู้จักคำพูดของตน
ฉลาดในประโยชน์และมิใช่ประโยชน์ ไม่ชวนให้ทะเลวิวาท

ศิลปะในการพูด

พูดอะไรเขามิรู้อย่างชู้เข้า
ว่าโน่เจลงเมะเซอะหนักหนา
ตัวของตัวทำไม่ไม่โกรชา
ว่าพูดจาให้เข้าไม่เข้าใจ

ศิลปะในการสั่ง

สั่งงานไครสั่งอะไรสั่งให้แน่
สั่งแล้วแก้สับสนคนเวียนหัว
สั่งด้วยปากยกจะจำช้ำชุ่นแมว
สั่งกันมัวແຍ่งกันสั่งพังทุกที

ศิลปะในการฟัง

พังอะไรฟังให้ชัดคนดู
พังอะไรฟังให้รู้เป็นครูเข้า
พังให้ถูกก่อนจะตอบโดยแยกชาย
พังด้วยใจซึ่งถึงกันนั่นฟังดี

หนังสืออ้างอิง

การศาสนา, กรม. ศาสโนพีช ฉบับกรรมการศาสนา, ครั้งที่ ๖, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การ

ศาสนา, ๒๕๓๓

ชำเลือง วุฒิจันทร์ ไพรожน์ กิตติโภษณ์ และสาวก ทองเดช. พระราชนัญญัติคณาจารย์ พ.ศ.

๒๕๐๔ กฎหมายกรุงเทพฯ พร้อมด้วยระเบียบและคำสั่งมหา

เถรสมาคมเกี่ยวกับการคณาจารย์และการประศาสนា. ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ. :

โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๖

พระธรรมวินามูลโมลี, ระเบียบปฏิบัติของชาวพุทธ. ครั้งที่ ๑๔๑, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ

ศาสนา, ๒๕๓๔

สมเด็จพระสมมหاسnakเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวงศ์, นางโกวท, ครั้งที่ ๗๕,

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐

สมเด็จพระบูรญาณมนูนี(ปุณณกมหารา), “คำแนะนำเกี่ยวกับอาจารย์”, (เอกสารถ่ายสำเนา

ไม่ปรากฏเล่มเดิม)

ใช้เฉพาะเมื่อเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง หรือเมื่อโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมราชชนนีนาถเสด็จฯ แทนพระองค์

๒. การนั่ง ณ อาสนะในงานราชพิธี ให้นั่งตามลำดับสมณศักดิ์ ยกเว้นในงานพระราชพิธีสังกรานต์เท่านั้นที่ต้องนั่งตามลำดับวัดประจำรัชกาล

๓. การนุ่งห่มไตรจีวร หากเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง นิยมใช้สีพระราชนิยม

นอกจากนี้ ยังมีข้อปฏิบัติปลีกย่อยอื่น ๆ อีกมาก แต่จะไม่นำมากล่าวในที่นี้ เพราะการไปในงานราชพิธีนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจของพระมหาเถระซึ่งรู้ระเบียบพิธีดีแล้ว ส่วนในรัฐพิธีก็เช่นกัน หากจัดโดยรัฐเอง ก็จะเป็นเช่นเดียวกับราชภารกิจพิธี แต่ถ้ามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเป็นองค์ประธาน ก็พึงจัดตามพระราชพิธี ทั้งนี้สำนักพระราชวังจะกำหนดและนำความขึ้นกราบบังคมทูล ส่วนกรรมการศาสนา โดยกองศาสูปถัมภ์จะรับหน้าที่นิมนต์พระและดำเนินการศาสันพิธีในงานนั้น ๆ

บทสรุป

การประพฤติดีปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย กฎ ระเบียบ คำสั่งได ๆ ที่ชอบด้วยพระธรรมวินัย ถือเป็นภาระหน้าที่ที่พระภิกษุสามเณรทุกรูปต้องเอาใจใส่และปฏิบัติตาม เป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ผู้ปกครองจะต้องสอนสอดส่องดูแลให้พระภิกษุสามเณรภายใต้ปัจจรองปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของหมู่คุณะ เพื่อความสวยงามของหมู่คุณะ และเพื่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาตลอดกาลนาน สิ่งที่ควรคำนึงถึงอยู่บ่อย ๆ ก็คือ หากเบรี่ยบพระพุทธศาสนาเป็นต้นไม้ใหญ่ โอกาสที่จะล้มโค่นลงน่าจะมีเพียง ๒ ประการ คือ เกิดจากลมพายุซึ่งเบรี่ยบเหมือนลัทธิศาสนาอื่น ๆ ทำให้โค่นล้มลง และอีกประการหนึ่งคือ เกิดจากความประباءของต้นไม้เอง ซึ่งหมายถึงพุทธบริษัท ๔ เป็นผู้ทำลายนั่นเอง